

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

HEMMA FRÅN U.S.A!
Den framgångsrika
danserskan
Ronny Johansson

LÄS--
DET VÄRSTA I HUSHÅLLET
De gamla tjänarinnorna berätta.
~o~
"HERDINNAN I NORDEN"
OCH KVINNOFRÅGAN
av
Beth Hennings
~o~
PRÄSTDOTTERN
PÅ THESPISKÄRRAN
~o~
Moder · Trädgårdssida
~o~
--- I DETTA N:R
~o~

K R Ö N I K A

OM MODERN STIL OCH PERSONLIG STIL

DET ÄR MYCKET TRAKIGT, NÄR alla människor vet någonting och tala om det och man själv inte begriper ett dugg.

Detta händer mig nu. (Och ganska ofta förresten, men det hör inte hit.)

Alla tidningar äro fulla med tal om funktionalism. Man intervjuar och svarar på intervjuer. Det är Stockholmsutställningen nästa vår, som fått etiketten funktionalistisk på sig och som förresten tycks vara nöjd med etiketten.

Konstnärer och konsthantverkare äro eld och lågor. För och emot. Arkitekterna stå upp och vittna.

Man finner utställningslokalerna charman-ta och man finner dem så avskyvärda, att man fundrar på att emigrera hellre än ställa ut sina alster i de där lådorna.

Jag trodde, att en funktionalistisk utställning skulle vara en utställning, som på det mest ändamålsenliga sätt visade vad som skulle visas. I stället tycks det vara en utställning, som endast lämpar sig för en del ting, de s. k. funktionalistiska. Men är opraktisk och olämplig för allt annat.

Sålunda tycks denna vår »funktionalistiska» utställning bli en tillställning, som i eminent grad icke lämpar sig för sitt ändamål. Som ju är att visa det svenska hantverket sådant det är, icke sådant det särskilt i Tyskland, möjligen kommer att bli.

Icke ändamålsenlig funktionalism är icke det en högst remarkabel sammanställning?

Funktionalism kan alltså icke betyda högsta grad av praktiskhet. Vore dessa begrepp kongruenta skulle vi ju förresten redan ha fullt av funktionalistiska grejor. Fast de hitintills icke haft så fint namn.

Alldeles som det mesta av god konst var »kubistisk», långt innan slagordet uppfanns. Eller utmärker sig icke de gamla mästar-nes verk för just den stabilitet, den komposition, »den tredje dimension», den uppbyggnad, som kubismen har på sitt program? Ehuru den gamla konsten icke, i samma grad som kubismen, sätter en ära i att kockertera med byggnadsställningarna. Icke är så imponerad av konstruktionen att den gjorde den till det mest framträdande i verket. Utan lät konstruktionen, skelettet, bära utan att synas.

Vad är nu funktionalistiska möbler, mattor, villor? Vad skiljer dem från andra praktiska, enkla, ändamålsenliga ting? Ja, det är just det, jag så gärna ville veta.

Varför är en dyr, åbakig stol, klädd med läderflätning, eller en stol av metall funktionalistisk, men en billig, välgjord, vanlig trästol icke funktionalistisk?

Varför är ett bord av polerat trä, svart, med silverinläggningar, ingen låda och gräsligt dyrt funktionalistiskt, under det att ett stadigt, vanligt fällbord inte alls är det?

Och vad menas med en funktionalistisk matta? En av linoleum eller gummi, tror kanske den icke upplysta läsaren. Inte. Så

borde den då åtminstone vara gråmelerad och lätt att dammsuga, inte sant? Kanske den är just så. Men varför bygga stora utställningshallar för att visa en token, visserligen ärbär men dock ledsamhet?

Men varför, varför är utställningsbyggnader som inte passa till utställningsföremålen, funktionalistiska??

*

»Om varje konstnär vore sig själv, så skulle han alltid ha något att ge, som ingen annan kunde ge, så visst som ingen människa är lik den andra.»

Dessa ord av Carl Wilhelmsson står för mig som den högsta sanning. Och det ligger något så trösterikt i dem: Alla kan ha något att ge — mycket eller mindre — som ingen annan kan ge.

Därför har jag så otroligt svårt för allt detta tal om standardiseringens välsignelser.

Standardmöbler, standardhus, standardporcelain kan förstås bli billiga, men det är, tycker jag, också det enda man kan säga till deras favör.

Ett klichéhem — av hur förnämt märke som helst — är för mig en lika stor styggelse som en klichémänniska. Låt oss vara som vi är, låt oss bo, bygga, leva och dö som vi vill, och inte som andra — hur fina och upplysta eller välmenande och trångskallade de än äro — anser att vi ska vara eller ha det.

En otrevlig massa otrevnad i livet kommer av, att ingen törs vara sig själv. På gott och ont, på vackert och fult. Skall då ökandet av hjordinstinkterna, förkvävandet av individualismen premieras?

Men god standardsmak är bättre än dålig personlig smak eller ingen smak alls, säga arkitekterna och de sakförståndiga i övrigt.

Må vara. Men målet, som man skall sikta till och arbeta för, är att utveckla människors smak, inte att sätta tvångströja på den. Ändamålet med all uppfostran, också den konstnärliga, är att lära människor att finna sig själva. Att våga vara sig själva.

*

Ett folk skall också våga vara sig självt. Det folk som sneglar på andra folk och imiterar dem, blir rysligt ointressant.

Därför, när Sverige vill bli turistland, som det tycks vilja bli, så är det alla skäl, att vi framhålla vår nationella egenart. (Vilket inte är detsamma som miniatyrhandfat, dåliga sängar och ovädrade rum.)

Det är ingen mening att släpa hit folk för att sedan visa dem deras egna sevärdheter i västficksformat. Drottningholms slott t. ex. är — som en tidning påpekat — inte så varken intressant eller storslaget, att det är absolut nödvändigt att släpa turister från Frankrike, Rhenprovinserna, England eller ens Danmark dit. Ätminstone inte landvägen. Sjövägen har däremot sin egenart och kunde också ha sitt behag, om båtarna voro inte litet, men mycket, modernare.

Genomsnittsturisten vill naturligtvis se det för landet egenartade, men se det på ett komfortabelt och behagligt sätt. Framför allt vill han väl inte springa omkring och se kopior, när han har originalen hemma.

Stockholm brukar kalla sig Nordens Venedig. Men var äro våra båtar? De trevliga båtar, som skulle sno ut och in kring alla stadens och dess närmaste omgivningars holmar.

Våra vita skärgårdsbåtar är vår stolthet. Men är det inte med dem som med vår folkbildning, att de varit vår stolthet så länge, att de nu tarva en smula upprykning. Kunde man inte tänka sig en tälttaks- och blomsterprydd trevlighet, som gick t. ex. Lidingön runt, med bekväma däckstolar à la Atlantångare. I vilka stolar våra kära utlänningar dāsade med kikaren för ögonen och en iskyld dryck bredvid sig.

Båten skulle också gå natt-turer. Våra berömda ljusa sommarnätter. Ack, ack, vilka minnen Stockholm då skulle ge dessa samma kära utlänningar. Eller stå vi inte själva andlösa när Vaxholmsbåten sakta glider in en augustikväll? (Om det inte ösregnar.)

Vi kan, Sverige runt, visa världen så mycken skönhet, varför i fridens namn ska vi då trötta denna samma värld med att ideligen peka på det vi anse kontinentalt och fint, d. v. s. mest likt allting annat.

*

Folk skriver och klagar över smörgåsbordet. Det där, ni vet, som finns på de flesta järnvägsrestauranter och små hotell i landet. Det med allt det »uppskurna» — korven, kalvsteken, salta köttet o. s. v. — som bärs in och tas ut och bärs in igen. Den svettande osten, de vissna rädisorna, den obefintliga grönsalladen och de sällan befintliga tomaterna.

Också jag har klagat över detta smörgåsbord, som är sig precis likt från Kare-suando till Ystad. Men jag har slutat klaga på det. För jag finner klagan orättvis.

Ty vad skall man begära av den avlånga landsorten, när kungliga huvudstaden är till den grad fantasilös i sina matsedlar. Så man gripes av spleen bara efter en veckas uteätande. Trots att man bytt matställe ideligen i fåfängt hopp att finna något individuellt. Något icke spikligt allting annat.

Nu äro vi där igen! Det är personlighet vi behöva, allihop. Överallt. Skapande förmåga, fantasi.

Men slentrian, kliché, det behöver vi inte leta efter. Inte omhulda. Det växer som ogräs. Vad det se'n bär för stämpel.

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

NY SKOLA — NYA MÄNNISKOR

TANKAR OCH GLIMTAR
FRÅN DET STORA SKOL-
MÖTET I HELSINGÖR

D:r Maria Montessori.

I DESSA DAGAR HAR I HELSINGÖR avslutats ett världsmöte, som kanske en gång i framtiden skall betraktas som en moderniserad upplaga av riksdagen i Worms. Dock med den skillnaden att de papistiskes motsvarighet — anhängarna av den gamla uppfostrans ideal — här endast voro i andanom närvarande. Den nya tankens män och kvinnor hade infunnit sig så mycket talrikare. Målsmännen för den nya uppfostran hade kommit från öster och väster lika väl som från söder och nord, endast från Sverige räknades närmare 700 deltagare. Vårt land var för övrigt talrikast representerat av alla de nordiska länderna.

En av de hemvändande, fröken *Ester Edelstam*, Annaskolans skapare och dess föreståndarinna, har givit oss några glimtar från Helsingörsdagarna och av hövdingarna för rörelsen, den nya uppfostran.

Om man skulle försöka en sammanfattande karaktäristik av denna rörelse, så gott det går i några ord, skulle man kunna säga, att den är en strävan att göra skolan bättre anpassad efter barnets psykiska utveckling. Vad detta ord innebär kanske lättare inses, om man hör något om de olika ledarnas ställning till uppfostran, såsom den framlades på kongressen.

Utom engelskan Mrs. Ensor, kongressens president, själen i denna världssammanslutning, såg man där i den lilla danska staden spetsarna bland dem, som dragit världens uppmärksamhet till sig på de allra senaste åren för sitt framträdande i uppfostringsfrågor. Den vidast kända av alla är nog doktor Maria Montessori, som höll föredrag en av kongressens sista dagar.

Doktor Montessori har börjat med att studera medicin liksom för övrigt flera av de andra ledarna. Hon var den första kvinna, som tog sin medicine doktorsgrad vid universitetet i Rom. Sedan kom hon att intressera sig för psykiskt defekta barn och från studiet av deras själsliv övergick hon till studiet av det normala barnet. Barnets självverksamhet är skulle man kunna säga grunden till hennes system, den över hela världen kända och på många håll tillämpade Montessorimetoden.

Så är det ett par andra namn, som samla intresset, tyskan Elisabeth Rotten och schweizaren Adolphe Ferrière. Den senare har av den nya regimen varit kallad till Turkiet för att organisera dess uppfostringsväsen. Hans ideal för en skola är, att den skall ligga på

Skolmänniskor från alla världens hörn ha nyligen samlats till möte i Helsingör och diskuterat den s. k. nya skolan — ett ämne, som alla mödrar och målsmän böra följa och som här belyses i en intervju.

landet och vara inrättad som ett hem, där barnets personliga erfarenhet ligger till grund för dess intellektuella uppfostran. Eftersom det är på landet har barnet tillgång till praktiskt arbete. I den moraliska uppfostran ingår som medel självstyrelse bland lärjungarna.

Ett annat namn, Decroly från Bryssel. Decroly har sysslat mycket med abnorma barn, med s. k. svåra barn, men även med normala. Hans slagord lyder: "Skolan skall vara för livet genom livet." En detalj ur hans undervisningsmetod må här framdragas, den är belysande. Han söker alltid samla barnens intresse kring en *kärnpunkt*. Om barnen i hans skola i Bryssel få göra en utflykt till en närbelägen stad, blir denna stad kärnpunkten. Det blir då en uppgift att taga reda på allt om staden, dess historia, dess topografi, dess kommunala verk och inrättningar, samfärdsmedel o. s. v.

Ytterlighetstendenser möttes här i Helsingör med mera moderata element, det fanns, berättar fröken Edelstam t. o. m. oomvända, som kommit dit med tvivel eller ogillande i sitt hjärta, men som foro därifrån övertygade.

I alla moderna strävanden, var de än dyka upp, kan man dock finna vissa stora, gemensamma drag: Barnet bör vara självverksam, barnet bör vara aktivt, barnets intresse bör vara med i arbetet och dess studier skola läggas mångsidigt.

Det ligger i sakens natur, att psykologi blir ett förhärskande intresse för de nya uppfostrarna. Som kongressen tillkommit i studieflytt, hade det anordnats kurser i olika ämnen, och de i barnpsykologi voro bland de bäst besökta. Där fick man höra Ferrière med

Ester Edelstam.

Mrs Beatrice Ensor.

sitt krav på att reformera skolan, Pfister som talade om psykoanalys, Hopkins, Mrs. Ensor m. fl.

En annan serie föredrag behandlade barnet och religionen, och där var också tillströmningen mycket stor. Bland andra höll lektor Emilia Fogelklou ett anförande i detta ämne.

Som exempel på att kongressen betraktas som en världsangelägenhet må nämnas, att professor Harold Rugg, som har hand om lärarutbildningen vid Teachers' College vid Columbia-universitetet i New York rest över för att hålla föredrag om hur ett skolschema bör planläggas. Han hade så ont om tid, att han endast kunde komma för detta enda föredrag och måste så resa tillbaka igen över Atlanten, efter endast 3 dagar i Helsingör. Men så stor vikt lade både han själv och kongressens ledning vid detta ämne, som kanske vid ytligt bedömande skulle förefalla som en inre administrativ angelägenhet: skolschemats uppställning.

Det svenska inslaget i Helsingör var representativt. Vårt bidrag till utställningen av skolbarnens praktiska arbete, väckte allmän uppmärksamhet. Undervisningsrådet Hjalmar Berg, som förestått det hela, hade all heder av det.

Fröken Edelstam, som också deltagit i anordningen av utställningen, höjer dock en suck, då hon talar om den. — Vi gävo intrycket av att allt vårt praktiska skolarbete är så väl ordnat, säger hon, och detta är dock långt ifrån fallet.

Stort intresse väckte föredraget om Hindås flickpension, som skildrades av dess föreståndarinna, fröken Ester Boman. Skolan på Hindås har funnits till långt innan världssammanslutningen för ny uppfostran kom till stånd och arbetat efter i stort sett samma linjer. I England och Amerika har man ännu inte många skolor med ett genomfört program för ny uppfostran, de flesta tyckas ha börjat på nederstadiet, medan den högre skolan fått vara orörd för reformsträvanden. Men det kommer väl med tiden.

Slutligen framhöll fröken Edelstam ett i hennes ögon viktigt led i kongressens arbete: förbrödringen. Här mötas snart sagt alla jordens nationer att diskutera ett gemensamt mål, de lära känna varandra, finna beröringspunkter. Är det inte på den vägen, som världsfreden skall komma?

ETH. K.

Tomtens Skurpulver

gör
köket
till

Husmoderns stolthet

"HERDINNAN I NORDEN" OCH KVINNOFRÅGAN

AV BETH HENNINGS

Hedvig Charlotta Nordenflycht som ung.

GEORG BRANDES SÄGER NÅGONSTANS, att om vi kunde väcka till liv en människa från 1500- eller 1600-talen, skulle vi i själva verket inte ha mycket att säga henne. Hennes syn på livet och vår skulle vara alltför olika, för att vi skulle förstå varandras resonemang. Kunde man väcka till liv en 1700-talsmänniska, skulle förhållandet däremot bli ett annat. Hennes livssyn skulle inte vara vår mer olika, än att vi verkligen skulle kunna utbyta tankar.

Varje generaliserande uttalande är ju, om det över huvud taget är en sanning, endast en sanning med moderation, och ett sådant är väl också detta Brandes yttrande. Men obestriddligen ligger det i alla fall mycket i det. 1700-talet betecknar i själva verket den moderna tidens genombrott. Då växa fram både den historiska syn och den sinnets känslighet, som tillsammans bildade grunddragen i modernt psyke. Ännu kan man i våra skolböcker av något äldre författare se upprepad den nöta frasen om upplysningsrörelsens negativa karaktär, att den raserade religion och sedlighet utan att ge något nytt i stället. För modern forskning står det dock alltmer klart, att upplysningen, liksom varje annan stor reformrörelse, först och främst var positiv till sitt väsen, och att den skapade nya ideal för samhälle och individ, som sedan i många fall blivit grundläggande för 1800-talets strävanden.

Det är alltså inte någon tillfällighet, att en av upplysningens första företrädare inom vår litteratur, Hedvig Charlotta Nordenflycht, på samma gång var vår första betydande förespråkare för kvinnans emancipation. Hela upplysningsrörelsen var en kvinnovänlig rörelse, dess kamp för »sanning, rätt och vett» gällde även i mer eller mindre grad kvinnan, och i den sällskapsform, som är mer typisk för 1700-talet än för något annat århundrade, den litterära salongen, spelade kvinnorna en dominerande roll. Renässansen och 1700-talet äro de två huvudepokerna före vår egen tid, som varit

Kvinnans dygd beror av hennes vett — detta var en sats, som Hedvig Charlotta Nordenflycht förskräckte sin samtid med och som presenterar henne som en av kvinnosakens pionjärer. Just denna hennes inställning till kvinnofrågan är föremål för fil. mag. Beth Hennings intressanta skildring.

deciderat kvinnovänliga, medan 1800-talets förra hälft med sitt romantiskt »ljuva» kvinnoideal av ranka kring mannens stolta stam givetvis betecknar en reaktion. Också 1800-talets ortodoxi med sitt bastanta, lutherska husmodersideal betecknar en reaktion mot renässansens friare kvinnotyp. Just mot 1600-talets av medeltidskristendomens kvinnofientlighet färgade, egentligen grovt materialistiska uppfattning av kvinnan som barnaföderska och husmoder och ingenting vidare är det som upplysningen redan från början reagerar. Alldeles som renässansen vill upplysningen humanitet, mänsklighet i djupaste betydelse, och till människan vill man nu även räkna inte bara alla stånd utan även kvinnan. På nordisk botten hade redan Holberg fört kvinnans talan och försvarat hennes rätt till kunskap och bildning. Vad var då naturligare, än att vår första kvinnliga 1700-talsförfattare skulle bli en kvinnosakens förkämpe! Men det är så mycket som egentligen är naturligt och självklart, och som ändå inte sker. Att i en tid, som i allmänhet ansåg en »vitter» kvinna som enbart löjlig och inbilsk, en snyltgäst på mannens privilegierade område, föra ett annat och splitternytt kvinnoideals talan, därtill behövdes inte bara att själv vara en smula vitter utan också en levande övertygelse och verkligt mod. Det är just den-

na levande övertygelse, detta moraliska mod som man beundrar hos fru Nordenflycht. Men så envist har en äldre tids källborgerligt trånga syn levat kvar, att man kan säga, att det först är i våra dagar, som man äntligen kunnat komma fram till en full uppskattning av fru Nordenflychts personlighet och författarskap. Så länge ha våra litteraturhistoriker envisats att kalla hennes riktiga och naturliga självkänsla för fåfänga — fåfänga är överhuvud en egenkap som manliga litteraturhistoriker äro onaturligt känsliga för, när det gäller kvinnliga författare, men som görs betydligt mindre väsen av, som en relativt naturlig egenkap, hos en manlig författare — att i tid och otid orda om hennes »sentimentalitet» och att över huvud låta ett fullkomligt omotiverat skimmer av löje falla över hennes liv. Inte ens Levertin, vars essay om fru Nordenflycht dock präglas av så mycken förståelse, har kunnat helt hålla sig fri från detta, och vad skall man säga om den i alla skolor lästa Steffens litteraturhistorias obetalbara fras: »Ehuru hon var fyrtyotie år gammal, hade hon fattat en häftig kärlek till den tjugufemårige Johan Fischerström!» Vilken stor konstnär skulle undgå att, sedd ur denna kråkvinkelssynpunkt, få ett löjets skimmer över sig?

Vad jag här vill något dröja vid är emellertid inte bara fru Nordenflychts personlighet eller författarskap i allmänhet utan vid hennes, man kan väl säga det, ståndpunkt i kvinnofrågan. Denna har hon själv kämpat sig till genom egen erfarenhet; hon drevs ända från barndomen fram till bildning och vetande tack vare en outsläcklig kunskaps hunger, redan i unga år uttalade hon klart och tydligt sin åsikt, att kvinnans dygd berodde av hennes vett, att alltså hennes vett borde uppodlas, för att hon skulle bli dygdigare, med andra ord att människans plikt att odia sin själ var en plikt lika mycket för kvinnan som för mannen, och denna åsikt vidhöll hon konsekvent genom hela livet. Redan i sin dikt »Fruntimrets plikt att uppöva sitt vett», som, åtminstone om man får tro Hilma Borelius, är skriven så tidigt som 1741, d. v. s. då hon bara var 23 år, angriper hon med kraft den

Dumma lag, du blinda sed,
Som av nedrig avund ljunder,
Då du Evæ kön förbjuder
Att Parnassen komma ved.

Redan då förvånar hon sig över att »en upplyst själ» kan

Bliva kär i dumhets svärta
Och hop med ett fjolligt hjärta
Vinna nöjsamhetens väl.

Redan då har hon genomskådat vad den intellektuella kvinnans antagonisterna ännu i våra dagar ha svårt att tro på — att en kloker kvinna,
Som kan högre saker hinna.

(Forts. sid. 971.)

"Herdinnan i Norden."

K. Anderson Kaffeserviser, största urval.
Hovjuvelerare. Operahuset.

Naturligt alkaliskt
RAMLÖSA-VATTEN
Tappat direkt från källan.
Förnämsta bords- och hälsövatten.
Erhålles överallt i vårt land.

H. K. H. Kronprinsens hovlev.

PRÄSTDOTTERN PÅ THESPISKÄRRAN

SYBIL THORNDIKE, ENGLANDS FRÄMSTA
TRAGEDIENNE.

KANSKE »PRÄSTDOTTERN PÅ THE-
spiskärran» ger ett sken av att ingendera
kvaliteten hos den det gäller, är alldeles
vederhäftig? Att prästdottern inte är vär-
dig att vara dotter till en präst, att skåde-
spelerskan inte hör till dem, som ägnat
sig åt sitt verk av djup konstnärlig kal-
lelse?

Men Sybil Thorndike, en av Englands
förfämsta skådespelerskor av idag, är en
värdig dotter till en präst — är så hemma-
stadd med de allvarliga tingen, att hon har
råd att vara fullt naturlig, av hjärtat glad
människa, kvinna, maka och mor och i sitt
yrke har hon nått de högsta tinnarna. Hon
står i sin fulla blomstring, hon har kampären
bakom sig och har vunnit erkännande för
vad hon hela tiden känt inom sig — kal-
lelsen till tragedi (patos är ett ord hon för-
aktar, tragedi endast har kraft och värde),
från att i många år ha uppskattats som
comedienne. Just nu ligger, mänskligt att
döma, hela livet öppet för henne som konst-
när. Nu skall hon skörda och nu skall
hon ge.

Men det är som människa vi vilja presen-
tera henne. En helt modern människa. En
av de där, som lyckats förena uppgiften att
vara mor till flera barn, vara älskad och
aktad hustru och ha ett krävande yrke.
Och bär det hela med en självständig,
livsvarm kvinnas modiga uppsyn. Tem-
perament har hon, men inga slitningar!

Hon är dotter till en präst och hennes
farfar var general. Sybil Thorndikes
syster är likaledes skådespelerska, hen-
nes ena bror är författare och skåde-
spelare och en yngre bror, som döda-
des i kriget, gav ovanligt rika löften
som scenkonstnär. Hon är gift med
skådespelaren och regissören Lewis
Casson.

Hennes barndomshem är nyckeln till
hela hennes bana. Man levde där
förstådd, föräldrarna hade förmå-
gan att se bakom de självsvåldiga barn-
ens motiv och vredgades aldrig över
vad som annars skulle ha sett ut som
näsvisheter och vildhet. Ett enda ex-
empel är nog: då Sybil som helt ung
flicka skulle följa med en turné på
sina första steg på banan, en turné
till Amerika, sedan en karriär
som pianist stäckts emedan hennes
händler inte tålde vid spelet och se-
dan hennes strupe visat sig icke stark
nog för sång (det var stora drömmar,
som där begravdes och som annars
gått i uppfyllelse), alltnog, då den
unga flickan för första gången skulle
ge sig hemifrån och det med ett tea-
terband, frågade fadern henne:

— Sybil, är det något du vill fråga
mig om? Någoting du inte förstår?

Dottern svarade blott:

— Nej tack, pappa. Jag begriper
allting mycket bra.

Fadern och modern läto sig nöja,
vissa om att den unga flickans

Sybil Thorndike är
Englands största
skådespelerska i
våra dagar, men
hon är också en in-
tressant och stor-
stilad personlighet,
en modern kvinna,
som man har stor
behållning av att
studera.

Sybil Thorndike med sina döttrar.

instinkt var av det rätta slaget. Sybil har
sedan sagt, att om de skrämt henne, så
skulle hon använt sin hjärna till att fundera
på sätt att undslippa faror, istället för som
nu förakta dem och syssla med bättre ting.

Det hände på denna turné att Sybil en
kväll skrev ett brev till sin far. Det var
något som tryckte henne. Men hon kunde
inte skriva om det, hon rev sönder brevet
och då hon gick och lade sig, sade hon:
Far, far, jag ber att du måtte förstå!

Samma natt, vid fyratiden på morgo-
nen, vaknade Sybils far hemma i England
och väckte sin hustru med orden: Det måste
vara något med Sybil, hon ropade på mig.

Det måste ha varit precis vid den tid, då
Sybils tanke gick till fadern — tidsdiffe-
rensen på åtta timmar stämmer! Fadern
skrev omgående ett brev till dottern, ett
brev, som ehuru han icke visste något,
tröstade och stödde henne i det outtalade
bekymret.

Sybil Thorndike i »Den trojanska kvinnan» av Euripides med
sin dotter som Astyanax.

Fadern kunde icke överleva sonen Franks
död. Frank dog som flygare i kriget, fadern
behärskade tappert sin sorg, fyra månader
efter sonens död sjöng han vid aftonsången
i kyrkan med klar stämning och då för-
samlingen sjöng Amen, brast hans hjärta,
han föll död ner.

Sybil Thorndike har haft en del emot
sig att övervinna hos sig själv. Hennes
ståtliga gestalt var, då hon var ung flicka,
så blomstrande och »duktig», att man skrat-
tade åt hennes envisa drömmar om att
spela tragedi. Hon sade redan som barn,
med riktig känsla för vad skådespelarens
konst är: »vad gör det hur jag ser ut,
jag måste låta dem se mig sådan jag skall
föreställa!» I stort sett gäller detta all-
tid, men de första åren blev som sagt
hennes okonstlade yttre en stöttesten. Lika-
så drev hennes entusiasm och översvallan-
de vitalitet henne att lägga in för mycket
av yttre manifestation i det hon gjorde.

»Gör ingenting, så blir ni en stor
konstnär», var regissörens memento
till henne och hon tog till sig alla
lärdomar med ödmjukhet och ihär-
digt strävande. Så arbeta ju alla, som
komma någon vart, men anmärknings-
värt är Sybils glättiga mod, hennes
totala avsaknad av bitterhet.

Hon strävade sig fram, steg för steg,
lyckades steg för steg och fick ett
nytt engagemang till Amerika. Här
förtjänade makarna så pass, att de
klokt lade av en summa, som skulle
användas till studieresor. Men — kri-
get kom. Hennes båda bröder gingo
ut i det. Hennes man gick ut i det...
Och hustrun spelade under tiden tea-
ter enligt parollen business as usual.
Nu började hon försöka sig på lady
Macbeth, med klar blick för att först
om år skulle hon räcka till att ge
rollen så som hon menade. De hop-
sparade pengarna hade kommit väl
till pass — Sybil måste ha dem att
leva på under denna första villerva'la,
som följde med kriget. Sybil hade re-
dan tre barn... Man kan försöka tän-
ka sig in i det, fastän kriget nu är
ett minne, som bleknar. En hustru,
som skall leva på tillfälliga enga-
gemang, som har tre små barn, som
har sin make i världskriget — sedan
sårad på ett franskt lasarett, men det,
menade Sybil, var lugnare, ty då visste

(Forts. sid. 974.)

Brudslöjor och Diadem

Myrtenkronor bindas
Klädningsblommor

Ida Haglinds Eftr.

Norrlandsgatan 17, Stockholm

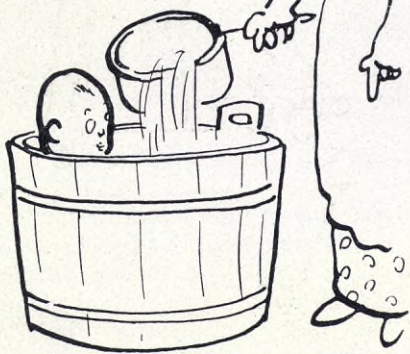
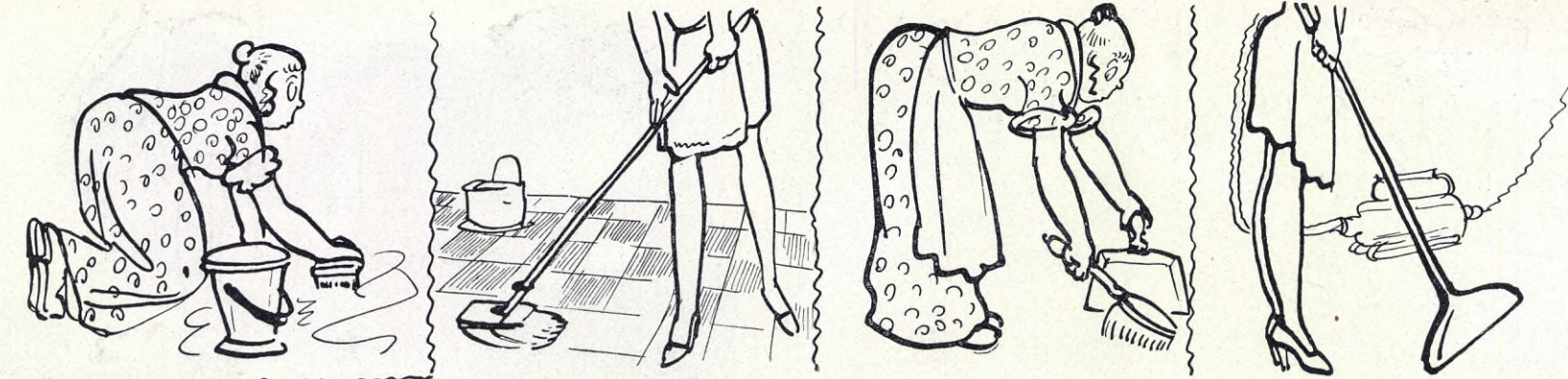
Norr 163 33

Liptons Té

LIPTON

är och förblir
det bästa.

är världens största och
förfämsta Téfirma.

D E T V Ä R S T A

DE GAMLA TJÄNARINNORNA BERÄTTA OM

»M E N D E T V A R

DET TYNGSTA ARBETET I ETT MODERNT hushåll är nog inte så lätt att fixera. Att valla en Lux runt en luddig matta hör kanske inte till tillvarons mer sprudlande moment, men det värker knappast i muskulaturen när sugarkrävan är full. Det moderna hushållet är som regel välförsett med marknadens alla små maskiner, apparater och mekaniska hjälpredor, som gör personen bakom apparaten till mer en hjärnans än en handens arbetare — sardinburken valsas upp med en järnbit, vattnet kommer genom en liten handrörelse, värmen likaså, disken till hälften självtorkar i sitt trästall och kaffepannan piper automatiskt när den vill av elden, som tänts med en kran och en stålmanick.

Men det är inte bara mekanikens segertåg genom köket som gör, att dess nutida härskarinna inte behöver se på var ny dag som något av en tank, som rullar obönhörligt föröndande fram över hennes kraft och lust och eventuella skönhet. Allting har, sett ur köksvinkeln, förenklats sedan s. k. forna tider. När man förr såg sina vänner hos sig en kvällskvist, så hette det kalas, nu heter det tillställning. Och det är betydligt lättvindigare att ställa till än att göra ett kalas, i varje fall ställde kalaset till det värre. Och vet 1929 års kokfröken något om slakt och brygd och korvstopning och ljusstöpning, så har hon läst det i en bok.

En så pass obetydlig sak som avstånden gör väl även sitt till; de gamla våningarna, där tjänsteanden fick göra en redig promenad, var gång dörrklockan eller matsalsklockan klang, ha styckats i kabyssartade miniatyrhem, där allting finns på samma plätt, där spisen är åtta steg från salongsdörren och serveringsrummet en korridorstrimma utan längd eller bredd. Tiden är inriktad på rekord, men vår hemhjälps stegräknarsiffra skulle nog te sig ganska ynkedomlig bredvid deras, som gingo runt från morgon till kväll i de gamla solida våningarna, där ett lindebarn kunde gallskrika i våningens främre del och ljudet blev till en svag fjärdedel innan det hann ut i köket.

Alltså: den gamla hemslovinnan, föremål för skämt och högaktning, hon, som alltid hade bråttom, alltid var till hands, alltid var upphettad och alltid tyckte att man var i vägen, är att betrakta som något enbart imperfektum. Men vill man träffa henne i presens,

— och hon är värd att träffas, — så är det ändå ingen omöjlighet. Stiftelsen för gamla tjänarinnor, som har ett utmärkt trevligt och utmärkt välskött hus i Stockholm, har där bildat ett hem för ett 100-tal tjänarinnor som varit med när våra morföräldrar voro unga. Och ett bättre hem på gamla dagar kan en gammal och kanske ganska ensam kvinna inte önska sig. Om hon haft tjänst länge i familjer med små inkomster tas hon emot gratis på hemmet, i annat fall är avgiften från två- till femtusen kronor, en engångssumma, som i en del fall erläggas av tjänarinnornas husbondfolk, men i förvånansvärt många fall av tjänarinnorna själva, som av sina ytterligt små löner, kanske trettio kronor i månaden, lyckats spara ihop ibland ända till sex- sju tusen. För denna avgift, plus de cirka femhundra kronor, som beräknas för deras mat och kläder, få de här ett hem, som är verkligt deras eget, stiftelsen har åstadkommit ett kollektivt hem, som undgått kollektivitetens trista stämpel — var liten gul dörr i de fyra våningarnas korridorer är ingång till ett litet privat hem med sin egen prägel, sina egna älskade gamla möbler och sin egen husfru. Som oftast har sin egen humor och sin egen litet tafatta vänlighet. Och när några stycken av de mot 90-talet lutande pensionärerna samlas kring kökets åtta gaslägor, då segnar humorn helt över den litet misstänksamt tjänstvilliga hållning vi möttes av. En av de små gummorna behöver ju inte mer än vrida på en vattenkran, så glider tanken tillbaka till den tid, då ingen vattenkran fanns. Och så komma minnena.

Vill man se ett modernt hembitråde i sino prydn, ska man gå och titta på lilla Clary i Oscar Rydqvists "Ring du gav mig". Ingen tror väl kanske på henne — —

Folk åt annorlunda förr —

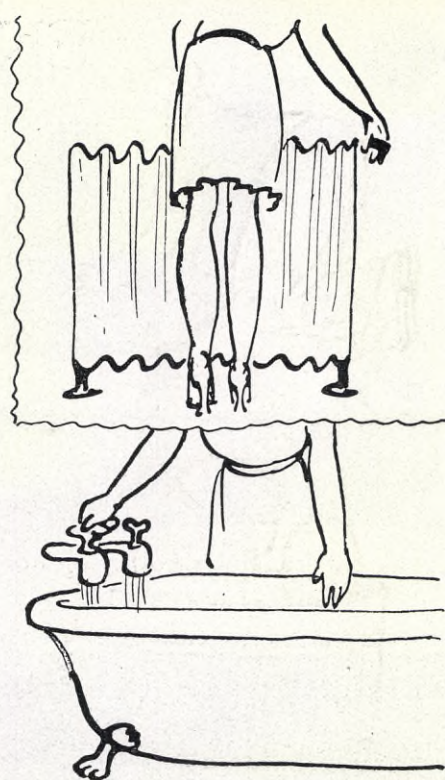
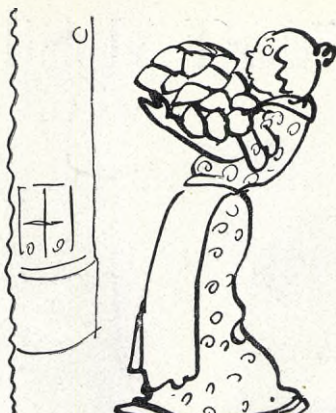
En högrest och glad och rödkindad gammal kvinna berättar medan diskarna skramla under hennes vana händer.

— Där jag var får jag säga att det tyngsta i hushållet var maten. Det var rent ut sagt ett välsignat ätande. På en stor herrgård med folk på gården och folk i huset är det ju klart att det måste bli ett evigt matos, men det var bestämt mera då än nu. Klockan fem eller sex fick man ge sig upp och tassa ut till tittskåpet, det var mitt smeknamn på iskåpet, för att plocka fram allt som skulle ses efter och värmas upp och sådant. Det var aldrig värt att spara det till en minut frampå dagen, för den minuten kom aldrig — man gick mellan skåpen och spisen i ett enda sträck, den ena kastrullen var inte tom förrän den andra skulle sättas på. Det var folkets kaffe och husbondfolkets kaffe och tjänarnas frukost och herrskapets första frukost och herrskapets mellanmål och tjänarnas middag och herrskapets middag och tjänarnas kvällsmat och herrskapets kvällsmat —. Inte var det lönt att låta det slockna i den spisen — —

Största skillnaden mot nu var nog, att det äts annorlunda. Stadigare och mera. Det var den ena middagen på den andra hela dagen, vartenda mål var som före en resa. Att som nu sätta in tre tomater på en asiätt och litet gröna blad i en glasskål och fem ansjovisar i rad och en filbunke hade aldrig gått. Neej, varje mål från första frukosten till kvällsmaten var omständligt och stadigt som en rejäl middag, så där så man skulle velat sitta tre minuter på en stol när maten lyckligt var inne, om man hade vågat avbryta farten. Men det var bäst att gno vidare och passa nästa kastrull.

Det utav all matlagningen som var tyngst var bakningen, fast det var det roligaste jag visste. Men det tog ju på krafterna att sätta nyporna i en ny stor deg varendag dag. För varendag dag skulle de ha färskt, och det som fanns gick för resten åt på en dag, med alla de människorna. Så innan man fick på hurran till första kaffekoppen, innan solen hunnit upp, så gav man degen en sista duvning, och blev det sedan andrum någon gång i potatisskalningen, så åkte den in. I en gammal ovig skrällig bakugn, som sannerligen inte värmdes upp själv eller hade en rad små lågor un-

I H U S H Å L L E T

HEMBITRÄDETS ARBETE FÖRR I VÄRLDEN

R O L I G T Ä N D Å.»

— — — men ännu svårare har man att tro att det en gång funnits hembiträden, som med glatt mod skött arbetet i den gamla, goda tidens hushåll såsom här skildras.

der sig, så det bara var att dra eld på en sticka. Utan man fick stå i krumm och passa spisen med stora kubbar, tills värmen blev, så man måste gå ut på köksbacken och kippa efter luft — —

När man hämtade vatten på gården — —

Nästa lilla gumma, som kommer balanserande genom korridoren med matången i en aptitlig liten fläkt ur karotten, har minnen från annat håll än herrgården på landet.

— Jag tjänade — det är inte många människor nu för tiden som kunna säga tjäna med en sådan värdighet som dessa gamla damer — i 25 år i samma familj i Stockholm. Men det är inte värt att fråga efter vad som var tyngst i hushållet, för när man aldrig kom på idén att tänka efter det *då*, så är det inte så lätt att säga det *nu*. Man hann inte grunna på den saken, för alltihop skulle i alla fall göras. Klockan fem skulle en vara färdig att smyga in på tå i våningen och börja städa så det var klart, tills skolbarnen skulle ha sin matbit vid sjutiden, för tre kvart på åtta skulle de sitta i bönen. Och att städa *då*, det var inte som nu att fara över några tomma blanka ytor och vattna en liten blomma. Och jag skulle just velat se oss, om vi hade dundrat iväg med en stor maskin på golven — med herrn som sov så lätt som en mus och klockan sex på morgonen! Golven sopade man med en borste så det värkte i ryggbastet, och så skulle antimakassarna skakas och palmbladen tvättas och porslinsdansösen på byrån dammas utan att tappa armarna.

När sedan det var klart och ungarna hade kommit iväg, så kom det som väl i alla fall var det tyngsta. Herrskapets frukost skulle i ordning och det skulle diskas efter ungarna — men vi vred inte på en kran, inte! Utan tog en hink i vardera näven och gick nedför trapporna på gården och släpade så upp den igen. Det var så armarna kändes nästan längre på kvällarna, det kan ni inte tro så litet en hink vatten förslår, — nu för tiden, när folk kan låta det stå och droppa ur kranen hela natten av bara slarv. Vi sparde ju och snålade, men det var inte långt lidet på dagen så fick man skramla ner igen. Och vattnet gick väl an, det var i alla fall roligare än slasken, som vi hade i stora ämbar och som ingen människa kunde få ner på gården utan att spillas. Och så gick litet

av det dyrbara vattnet till att göra rent i trappan — —

Det värsta i hushållet var pojkarna — —

— Det kanske di är nu ock, men maken till valhänt hantering av pojkar i hemmet som då kan jag aldrig tro finns nu — den lilla böjda gumman med de utarbetade händerna ovanf stilla i knäet ser riktigt altererad ut, där hon sitter i soffan under familjeporträtten.

— Jag hade i många år plats i ett skolhushåll, det var väl så där en elva pojkar, ja, pojkarna blev ju nya undan för undan, men på sätt och vis var di likadana allihop. Di var snälla på sitt sätt, det var bara små knattar på elva—tolv, men de hade lärt sig från vaggan, att en pojke var någonting så illa märkvärdigt, så den kunde inte befatta sig med fruntimmersgöra. Och till fruntimmersgöra räknade di allting, om det så var att springa och köpa en påse russin när man stod mitt i ett bak och inte kunde visa sig för folk. Di skulle borstas på mornarna, både skolkostymen och kängorna, och sedan ramlade di in i matsalen, och di var inte nåttätta, det var så man såg nästa bak för sig fast det sista var *da'n* före. Nå, så rusade di då iväg och man skulle städa åt dem. Undrar om pojkar får ställa till så dant nu för tiden utan att behöva ordna upp lite själva efter sig? Våra hade väl blivit skamröda i ansiktet vid bara tanken, di var ju karlar di och läste i bok, så gott det nu gick. Skulle di byta skjorta på söndan så fick man plocka fram den ur lådan och bre' ut den på sängen, annars blev det inte av —, man fick sätta saker och ting framför näsan på dem för att de skulle idas se dem, och det var bara tokigt i metoden,

för på skolgården såg di nog. En pojke som var händig hemma på den tiden, den skulle jag vilja sett. Så di var på sitt sätt besvärligare än både vattenbärning och skurgolv och storstök.

Semester visste man knappt vad det var — —

Den fjärde lilla krokiga gumman, som plirar emot oss med små snälla ögon ur soffhörnet, där en splitterny radiotråd försvinner bakom skåpet, är en liten filosof, som tänkt en del över tingen i sitt långa liv.

— Ingenting var tungt, därför att allting var roligt på den tiden jag var ung och orkade arbeta. För orka måste man. I en ganska liten familj i en landsortsstad fanns det mer göra än man hann med, det var väl för att varenda tag *då* var lite tyngre än samma tag *nu*. Och omständligare. Varenda sak man ser på här var en annan och ovigare sak *då*.

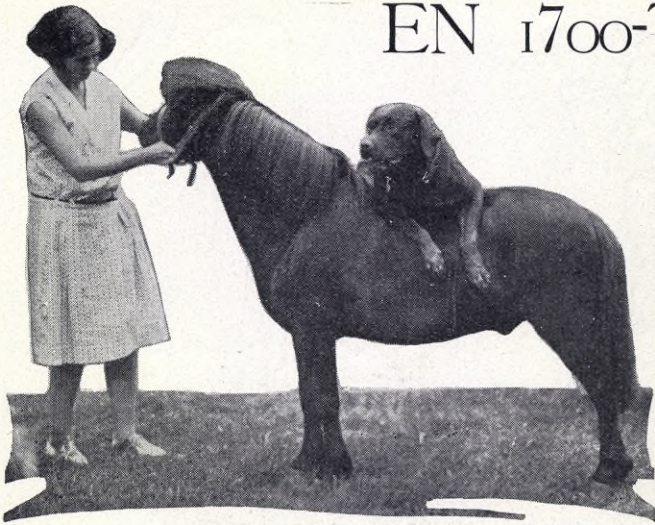
För det första hade vi inte sådana här golv. En korkmatta såg en aldrig. Och om det också inte var som på landet, där jag var först, att en skulle skura med en viska och sand och sanden skulle bort när det andra var färdigt så det blev dubbelskurning, så var det ändå ett knog att hålla golven fina. Det var väl ens största ärelystnad att det skulle skina vitt om golven, och aldrig drack en väl kaffe på köksbordshörnan så belåtet som när det lukade nyvått trä i hela huset.

Värmeledning skulle en väl inte trott på om en också hade fått se en. Och brasorna var varken få eller små, när snön stod som en vägg mot fönstren. Kockkärlen, det var koppar det, och de skulle vara blanka om det så var mitt i brådaste matlagningen — man hade ju sin lilla stolthet. Och strykjärnen hade ingen trådända som man stack in i väggen, utan de kånkades ut och in i en strykugn, som skulle passas emellan gångerna så den inte stod och rostade till. Tvätten var dagsverke i tvättstugan där luften var som utspädd mjölk, och lamporna skulle fyllas och ses efter och skötas ideligen. När man tänker efter, så var allting nog tyngre *då*, men medan man höll på så märkte man det inte. Man hade aldrig kommit på den idén att fundera på om man hade för mycket att göra.

Och man hade aldrig kommit på idén att man skulle ha ledigt som andra män-
III. G. Chatham. (Forts. sid. 971.)

EN 1700-TALSIDYLL PÅ DJURGÅRDEN

HOS ALLA VOVVARS SEKRETERARE.

Privat cirkus på Djurgården.

Salongen.

Friherre Carl Leuhusen och hans friherrinna med några av husets originella skyddslingar.

Ett sympatiskt värdfolk i ett vackert hem finner man, när man gör visit hos Svenska Kennelklubbens nye sekreterare friherre Carl Leuhusen och friherrinna på Johannesdal, Djurgården.

Även havets djur intressera.

Ett vackert hörn.

DEN 1 AUGUSTI TILL-trädde baron Carl Leuhusen befattningen som Svenska Kennelklubbens sekreterare och en lämpligare person till den befattningen är svårt att tänka sig. Baron Leuhusen är djurvän som få, han har ända sen sin tidigaste barndom sysselsatt sig med hundar, som han älskar och förstår sig på i grunden. En tid hade baronen också en egendom i Sörmland, där han ägnade sig åt hästavel i stor stil och boskapsskötsel.

Men nu bor baron Leuhusen med sin friherrinna, född Edle Mustad från Norge, inom Oscars församling i Stockholm. Hur kan en så natur- och friluftälskande människa trivas inom stadens hank och stör? Det har ingen fara, egendomen Johannesdal hör visserligen till Stockholms stad, men ligger vid Lilla Sjötullen intill Djurgårdsbrunnkanalen och är typen för en lantlig idyll. På en stor hemtrevlig tomt med öppna gräsplaner och träd som en 1700-tals engelsk park beta getter och får i bästa sämja med hundar, ankor och höns, och den lilla shetlandsponien d'Annunzio rasslar med sitt tjuder vid staketet.

Inomhus möts man av en interiör, fylld

av gammal svensk, förnäm herrgårdsstämming. En salong av mått, som man aldrig känner i en modern stockholmsvåning, är fylld av vackert antikt porslin, elegant formade 1700-talsmöbler och skulpterade skåp, delvis släktreliker.

Men man kan inte komma till detta vackra hem med dess älskvärda ägare utan att först och främst få höra om hundarna och de andra husdjuren, som spela en så viktig roll i gårdens dagliga liv.

Numera har familjen »bara» 7 stycken hundar och så de båda fåren Kalufs och Kalufsan och de båda getterna, Pilidora och Terte. Pilidora mjölkar ända till fyra liter om dagen och getmjölk är den bästa mjölk man kan få, både för små människobarn och små valpar. Peter, 6 år, ende sonen i huset, ser också präktig ut. Han har naturligtvis sin egen hund, alldeles som hans pappa hade, då han var liten.

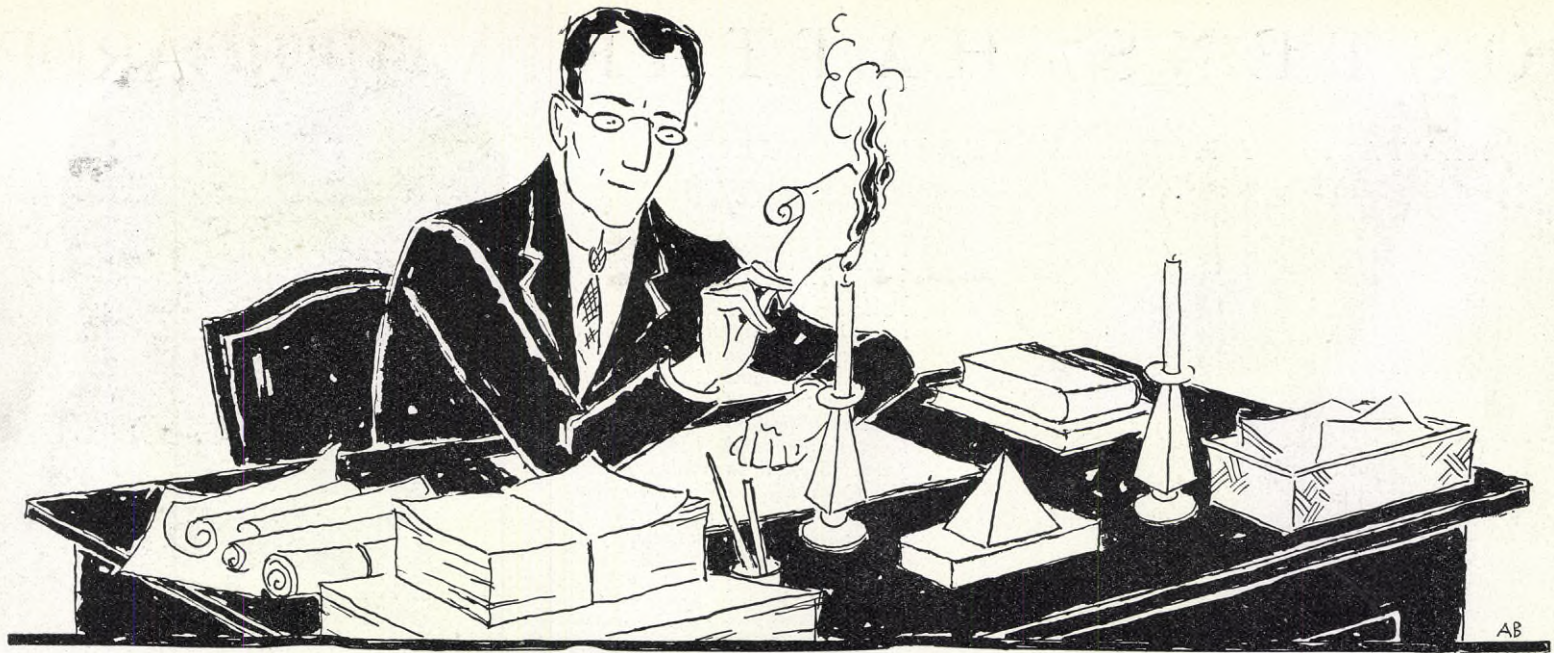
Den stora rottweilern Beppo är liksom

kaptan på skutan för hela djursamlingen. Där hade vi så när glömt den lilla sköldpaddan, som följer husets härskarinna vart hon går inomhus.

Sedan 1910 har baron Leuhusen årligen deltagit i Kennelklubbens utställningar och hans hundar ha nästan alltid varit bland de bästa i sin ras. Nu har det lyckats baronen att från Frankrike få hit två svarta pudelvalpar tillhörande den stora rasen. Detta bör särskilt intressera pudelvännen, ty det behövs att vi få in friskt blod för att kunna få fram en vacker pudelstam i Sverige.

Ute på Johannesdal, så nära Stockholm med dess oro och motorjakt, lever ett ungt par ett lyckligt familjeliv med sina kära husdjur. Båda makarna verka så unga och glada, det är nästan som om umgänget med de fyrbenta favoriterna givit dem något av det lyckliga barnasinnet. Och Johannesdal är som en 1700-talsidyll, som en roman av Goethe eller Rousseau.

R. F.

K Ä R L E K S B R E V E T

AV ERIK JUEL

PROFESSOR SCHENCK DOG I SITT äktenskaps första år.

På Marias — den unga änkans — sorgdräkt kan man inte anmärka något. Det vita, den djupsvarta slöjan, sorgens färg, framhäver hennes friska hy, hennes ungdom, hennes smärta, eleganta figur.

Professor Schenck var nära nog dubbelt så gammal som Maria.

Folk frågade för ett år sen: Hur kunde hon? Förmögen, självständig, ung och omsvärmad hade hon alla möjligheter i livet framför sig, och dock gifte hon sig med den halvgamla Schenck — professor vid universitetet — specialisten på gammal egyptisk kultur.

Poul Dern var kanske den som mest förundrade sig.

Hade han inte i tysthet tillbett Maria, svärmat för henne, kunde hon tvivla på det?

Medan han var borta på resor hade hon plötsligt bundit sig vid hans chef, professor Schenck.

Några månader senare dog den äkta mannen, den tidiga hösten hade fällt honom. Professor Schenck hade för övrigt aldrig kunnat glädja sig åt någon god hälsa.

*

Maria gör långa promenader i den stora parken, som sammanbinder stadens båda delar.

Löven falla, naturen stämmer sinnet till vemod, men hon måste göra sig förebråelser, att hon trots sorgen, som drabbat henne, inte känner sig nedtryckt.

Äktenskapet blev en besvikelse för henne. Den dagliga samvaron med den torra vetenskapsmannen blev nästan till en pina. Det kändes som en lättnad att vara fri.

Ja, ganska snart efter bröllopet hade också hon till sig själv ställt den frågan: Hur kunde jag? Men hon måste dölja sin besvikelse. Alla måste tro, att hon kände sig lycklig. Professor Schenck var ju en så fint bildad man och en hänsynsfull make.

Kort sagt. Världen slog sig till ro, och även den unga frun av det yttre att döma. Att han hade förälskat sig i henne, det

kunde man nog förstå — men hon i honom?

Ja, det blev henne snart klart, att det var ett misstag.

Men det var brevet skull. Brevet han sänt henne.

Vad uppenbarade inte dessa rader!

Vilka tankar, vilken ömhet, vilket övermått av poesi låg inte bakom orden.

Den som kunde skriva så, var ung till sin själ, till sin känsla, han var värd den genkärlek, brevet tiggde om.

Hon hade ofta tagit fram det, läst det om och om igen. En gång hade hon frågat honom: Hur kunde du skriva något så underbart vackert?

Han hade bara smålett förläget och blygt, hennes litet tafatta, närsynta, otympliga professor.

*

Vid den stora, högtidliga begravningen lade hon inte alls märke till Poul Dern.

Då lämplig tid förgått, avlade han en konventionell visit — inte en minut längre eller kortare än som var korrekt.

De talade om den avlidne, om hans stora förtjänster, och Dern framhöll det tomrum han efterlämnade i den vetenskapliga världen.

En dag får Maria se i tidningen, att Poul Dern är utsedd till professor Schencks efterträdare vid universitetet.

Berör detta henne på något som helst sätt?

Dern är minst tjugو år yngre än professor Schenck var vid sin död — Poul — doktor Poul Dern — är nätt och jämnt hunnen till mitten på trettioalet.

Detta tänker hon på nu, då hon går i parkens huvudallé, som leder in till den gamla stadsdelen med slottet, regeringsbyggnader, muséer, universitet.

Hon jämför dessa båda, Schenck och Dern. Vilken skillnad till det yttre, i uppträdande. Inte kan hon tänka sig, att Dern, över tjugو år härefter, skulle kunna bli typen av den gammaldags professor, som den avlidne var.

*

Det är en känd sak, att professor Schencks samling av gammalegyptiska skrifter är betydande.

Hans testamente föreskrev också, att staten skulle ha rätt att uttaga vad den ville och testator hade hemställt, att doktor Poul Dern skulle utses att göra urvalet.

Detta är en pinsam uppgift för Poul Dern. Han måste dagligen uppehålla sig i Marias hem, träffa henne, som han känner bitterhet emot. Har hon inte svikit honom, på sätt och vis svikit honom, även om han aldrig själv med ett ord har antytt — — —

Nej, hur kunde hon, hur kunde hon föredraga — att gifta sig med Schenck? —

*

Kanske är det en tillfällighet, som sammanför de båda — Maria och Poul — i den stora allén, som sträcker sig mellan staden och villakvarteret.

Under de fallande löven träffas de, de behöva inte gå tysta och förlägna bredvid varandra. Testamentet, samlingarna och doktor Poul Derns uppdrag ger samtalsämnen nog.

Det blir uppgjort, att han redan dagen därpå skall börja arbetet.

Håller han inte hennes lilla hand i den svarta handsken längre mot sina läppar än som är nödvändigt?

Ha inte hennes ögon högre glans, hennes kind högre färg, är inte hennes leende mera intagande nu, än då de sist träffades?

Hon gör sig den första frågan själv. Han gör sig den andra. Båda emotse hans besök med förväntan.

Det kommer den dag då Poul Dern anser sig ha rätt att fråga: Hur kunde du?

Hon vet knappt hur hon skall kunna försvara sig, hon förstår det inte själv, men i alla fall —

Skall hon bikta sig — bikta den dödes och sin egen hemlighet?

Hennes stolthet som kvinna kräver det. Inte skall Poul tro, att hon gav sig till en träbock, ett petrifikat.

Nej, hon skall visa honom det dyrbara brevet. Den underbara, den poesifyllda kär-

III. Annie Bergman.

(Forts. sid. 975.)

Kobbs Finaste Ceylon

Observera! Grön etikett.

I den Europeiska marknaden existerar icke ett finare Ceylonthé än detta.

Ett thé för finsmakare.

HÖSTENS HATTAR

HÄMTA SINA MODELLER FRÅN KUSTEN.

Tiden är inne för funderingar på en ny hatt för hösten och Paris skyndar att lancera modeller. Denna gång har man hämtat sin inspiration vid kusten, ty höstens mest karaktäristiska hattmodeller visa stark släktskap med fiskarnas hattar — brättet är långt nedhängande bak och kort fram. Men även andra modeller finna nåd inför modediktatorernas blickar och bilderna här visa några höstvariationer från Paris att välja på.

Marinblå filthatt med uppfällt brätte fram och rynkad volang bak. Modell Lerie. Isabey, foto.

Den gamla trivsamma, enkla klockhatten är evigt ny, men arbetas numera gärna med infällningar och applikationer i skiftningar av samma färg. Denna modell från Louise Liane är i fyllt av olika beige nyanser. Isabey, foto.

Det över pannan uppslagna brättet är också modernt och är skickligt komponerat i denna modell av röd sammet från Suzanne Talbot.

Den lilla åtsittande flyghuvan har i det närmaste spelat ut sin roll, men efterträts av en huva försedd med öronlappar eller öronvingar såsom här, i en klädsam filthatt från Louise Liane. Isabey, foto.

Fiskarhatten, kort fram och lång bak, har fått ge modell åt vinterns mest karaktäristiska nyhet, som ses här ovan i grå filt med band i grått och svart. Modell Deffantaine. Isabey, foto.

K A N N I O D L A M E L O N E R ?

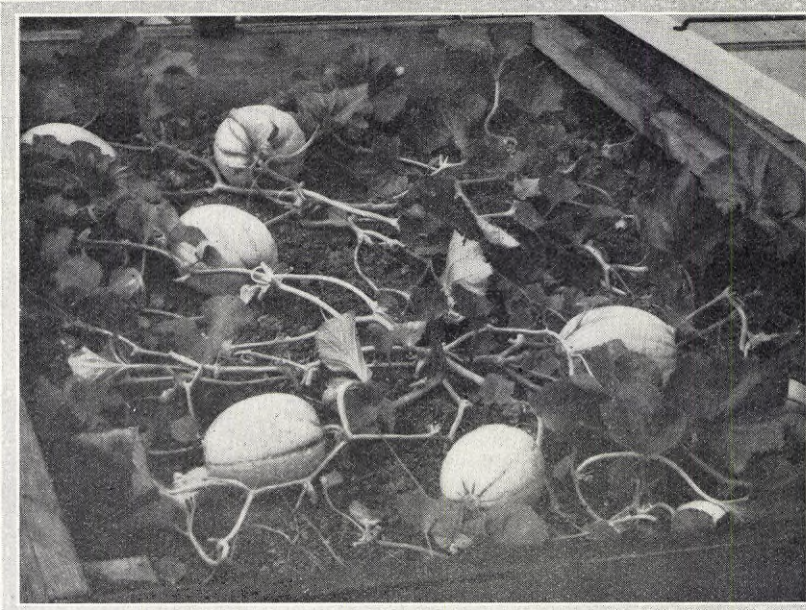
ETT ROLIGT OCH NYTTIGT TRÄDGÅRDSARBETE

AV TRÄDGÅRDSARKITEKT GÖSTA REUTERSWÄRD.

TRO INTE ATT ODLING av meloner fordra så oerhörda trädgårdskunskaper att inte en amatör med framgång skulle kunna gripa sig an därmed. Låt oss därför berätta hur det går till.

Först en beskrivning av själva kallbänken. Spika ihop några 7-tums plank till en fyrkantig ram passande i form efter fönstret som beräknas 1,20x1,80. Lägg först som botten 20 cm. grovt grus och över detta ett lager c:a 30 cm. träkolstybb. Placera härå ramen som fylls med gammal grästorvjord ungefär 20 cm. högt och tag sedan träkolstybb och fyll runt lådans utkanter. Vartill tjänar denna träkolstybb? hör jag läsaren yttra. Jo det är tack vare den som vi kan odla meloner utan strö, ty träkolstybb besitter en mycket egendomlig isolerande förmåga, som möjliggör att all den solvärme som fönstret fångar in, magasineras där på ett för melonerna synnerligen fördelaktigt sätt.

Nu övergå vi till planteringen av meloner. Vi tillråda då våra läsare att för enkelhetens skull köpa några kraftiga melonplantor från någon trädgårdsmästare eller fröhandlare och spelar därvid sortvalet en oerhörd stor roll. Lämpligt är att fråga efter Pettersons Nät eller Trysdorfer. — Naturligtvis måste vi nu gå tillbaka i tiden och antaga att vi äro i början av juni månad samt att vi äro ägare av några melonplantor som vi plantera ut på aftenen. Vi sätta två i vardera fönstret, 40 cm. från såväl över- som underkant och vattna naturligtvis ordentligt med detsamma samt lägga på fönstret. Vattningen bör emellertid i början av drivningen ske mycket sparsamt intill fruktsättningen begynner. Men innan vi komma så långt måste vi berätta att melonen visst inte ger oss några frukter, om vi inte då och då beskär den. När plantan vuxit så att den fått 6 fullt färdiga blad så toppas den över det 4:de. Efter en så hård behandling börja melonbarnen på nytt att växa och av de skott som nu växa ut behålla vi som regel endast 3 kraftiga, övriga toppas in efter det första bladet. De kvarlämnade skotten måste sedan de vuxit ut återigen toppas efter det 3:dje bladet. Denna beskärning är nämligen mycket viktig ty det är på dessa sidorankor som melonblommorna sitta. — Melonen tillhör de växter som ha både han- och honblommor. Befrukningen sköter visserligen bina om, men det händer att de icke alltid fullgöra sina åligganden till full belåtenhet och har man tid gör man klokast i att hjälpa till med befrukningen. Det tillgår på så sätt att man med hjälp av en liten pensel överför frömjöl från hanblomman till pistillen på honblomman. Det är lätt att skilja han- och honblommor åt,

Meloner i bänk.

Arkitekten Reuterswärd meddelar denna gång några goda råd för melonodling och tröstar amatörträdgårdsmästaren med att konsten inte är så svår.

de förra sitta på ett litet kort skaft medan de senare ha en tydlig ansvällning innan skaftet börjar. Vill man däremot en-

Käraste, du kan köpa...

Käraste, du kan köpa allt, vad din själ begär
smycken och nipper näpna — allt det en flicka klär,
allt det en flicka smakar: nöjen och allt sän't där.
— Käraste, du kan köpa allt, vad du själv begär!

Käraste, jag får sakna allt, vad min själ begär:
sörja i nätter vakna, spörja var du väl är
glömma i andra nätter, drömma du är mig när.
Käraste, jag får sakna dig, som min själ begär.

Käraste, jag kan köpa allt, vad jag helst begär:
böcker och kvinnor näpna — nöjen och allt sän't där:
allt vad som konsten diktat, öppet för mig det är.
Käraste jag kan köpa, allt vad jag själv begär.

Käraste, jag får sakna, allt vad min själ begär:
dig får jag ändå sakna — ändock du allt för mig är,
dig när som stjärnor vaka, dig när det dager är.
Käraste jag får sakna, allt, när ej du är här.

Käraste, jag kan skänka — mig: om du mig begär:
något är mer än intet: kärlek det ändå är.
Du, om du vill, kan skänka dig själv: dig jag har kär.
Käraste, du kan skänka allt, vad min själ begär.

Käraste, låt oss byta! Bye jag blott begär!
Du får så gärna pruta — ty affär är affär! —
Ett får du inte: sluta — förrän du vunnit är.
Käraste — aldrig tryta vinster för vår affär!

OVE SKOGLUND.

bart förlita sig på bina, bör man lägga litet honung på ett papper i bänkfönstret som lockbete.

Vi anta nu att befrukningen lyckats och att vi till vår glädje finna ända till 6 à 8 meloner av ett hönsäggs storlek i fönstret. Då måste vi genast toppa de frukt bärande rankorna efter andra eller tredje bladet från frukten räknat. De icke frukt bärande rankorna avkortas mer eller mindre, allt efter utrymme och de överflödiga skotten borttagas helt och hållet. Man bör samtidigt se till att varje biranka endast får bära en frukt. Allt efter som frukterna växa till skjuta vi in under dem en glasbit så att de icke komma att angripas av röta och av den anledningen måste de även då och då vändas. — Vad temperaturen i bänken beträffar så hålles

den under hela drivningen rätt hög c:a 30 grader. Vid starkt solsken luftas litet genom att sticka in en träbit i fönstrets överöverkant, men i god tid måste luftkilen tagas bort för att magasinera värmen till natten. — Vad vattningen beträffar så bör man minst två à tre gånger i veckan vattna upp melonbädden grundligt och kan man någon gång komma åt litet kogödsel som upplöses i vattnet är detta utmärkt.

Skulle nu inte alla frukterna hinna mogna så bör man komma ihåg att de gröna melonerna äro utmärkta till syltning. Och om vi åter skulle få en sommar sådan som 1928, så tag för all del i tid och kasta bort melonplantorna och sätt i juli månad litet Västeråsgurkor i stället i bädden och lägg så glas över dem, så hinna de snart i kapp dem som satts tidigare.

När så hösten kommer och kallbänken åter är tom, vare sig där funnits meloner eller gurkor, då slår man in persilja där för vinterbehov. Ingenting är så roligt för en amatör som att syssla med en liten kallbänk. Ekonomiskt sett är det en engångskostnad som för visso betalar sig. Gör ett försök i vår. Vi lämna gärna råd.

Vad kostar ett bänkfönster?

Fönsterbåge	5:—
Glas	6:—
Kitt & stifttråd	1:—
Färg, olja	0:50
Innerfönsterram	4:—
Ytter	5:—
Träkolstybb	13:—
Arbete med målning, hopspikning av ram etc.	7:—
Transporter	4:—
Utgifter Kr. 45:50	
12 kg. Melon à 1:75	21:—
Inkomster Kr. 21:—	

Allt för trädgården

BLOMSTERLÖKAR
Gödselämnen, Besprutningsmedel,
Trädgårds- och Biredskap.

A/B NORDISKA
Mästersamuelsgatan 45
STOCKHO M

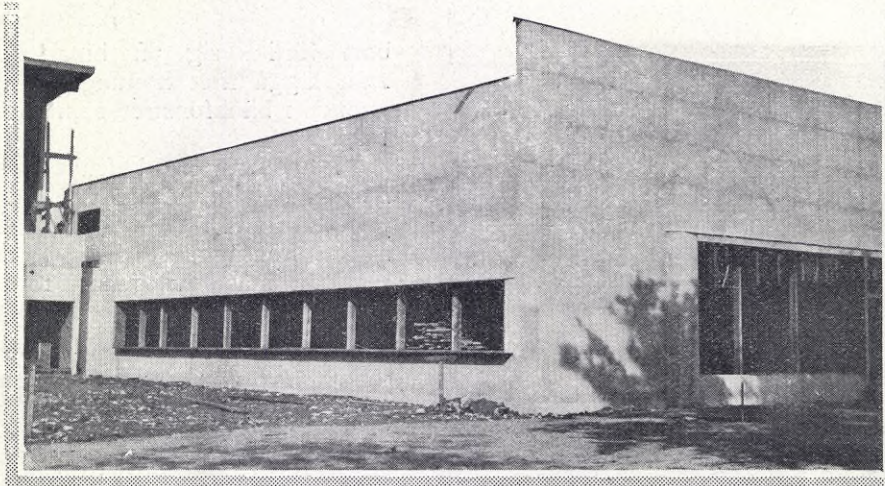

FRÖHANDELN
Telefoner:
Norr 14435, Norr 14220

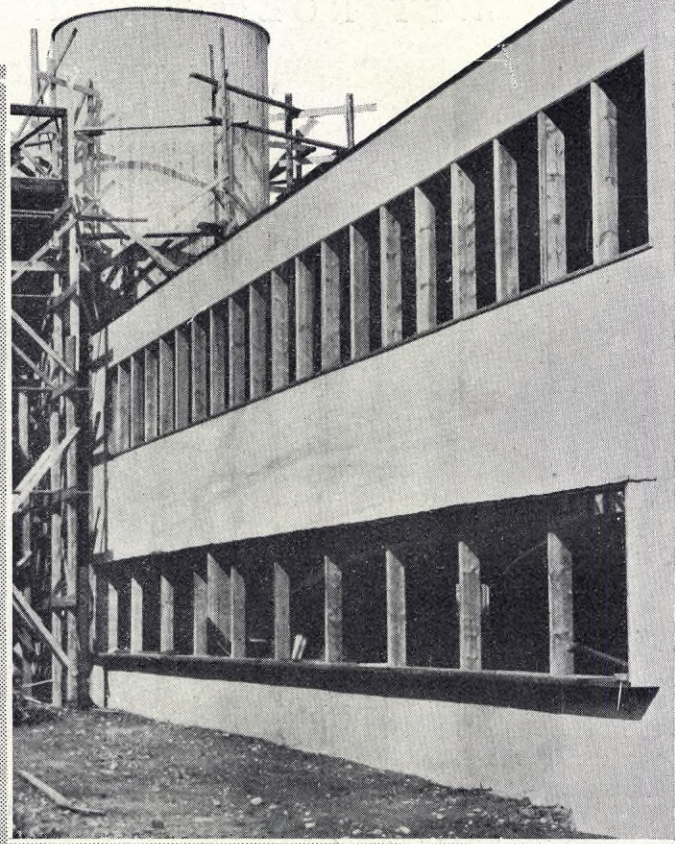
FUNKTIONALISMEN FÖR DAGEN

HUR FUNKTIONALISMEN TAR SIG UT.

Funktionalismen på stockholmsutställningen har bragt uppror i sinnena och diskussionens vågor gå höga om den nya stilen, som kan studeras i dessa nytagna bilder.

Hallen för ädla metaller på utställningen vid Djurgårdsbrunnsviken.

Stockholmsutställningens "ångbåt", som skall bli utställningshall för glas, under byggnad.

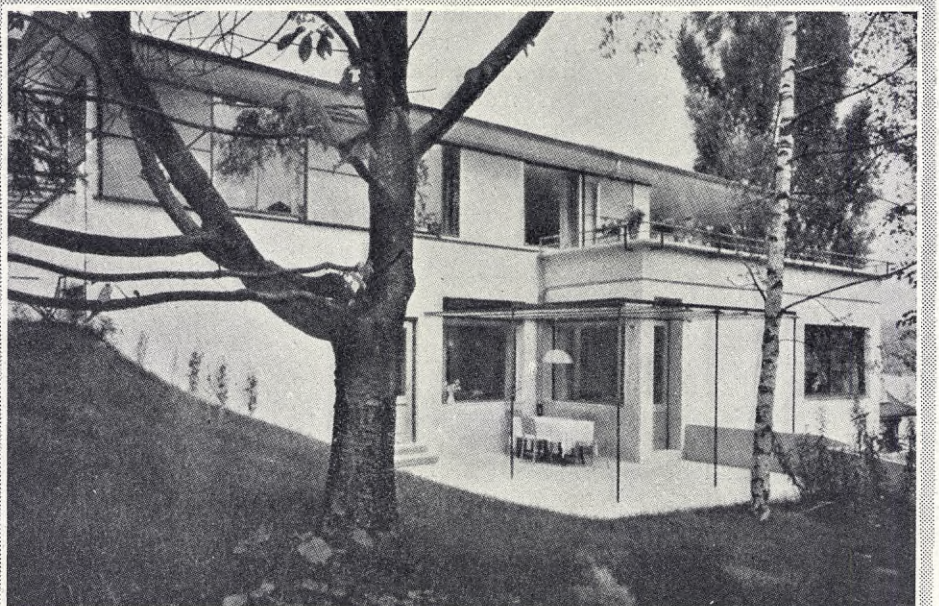
På Hästholmen vid Stockholms inlopp bygger Konsumtionsföreningen funktionalistiska bostäder åt sina arbetare.

Stadsbiblioteket är Stockholms först fullbordade funktionalistiska byggnad.

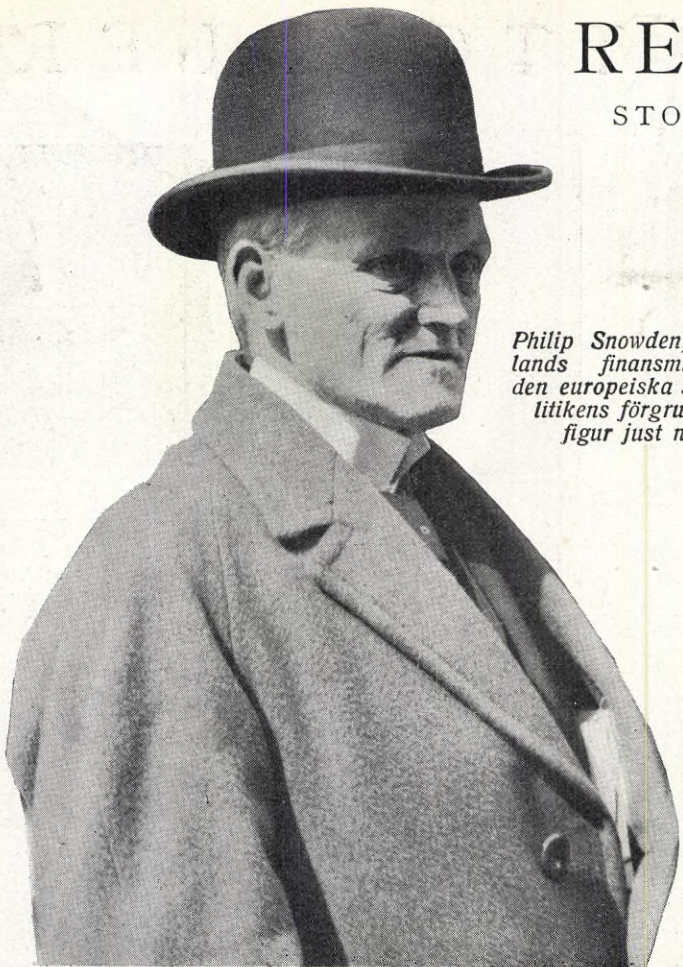
Funktionalistisk matsal av den franska arkitekten Charlotte Perriand.

En funktionalistisk idyll i Schweiz.

REKORD OCH RESULTAT

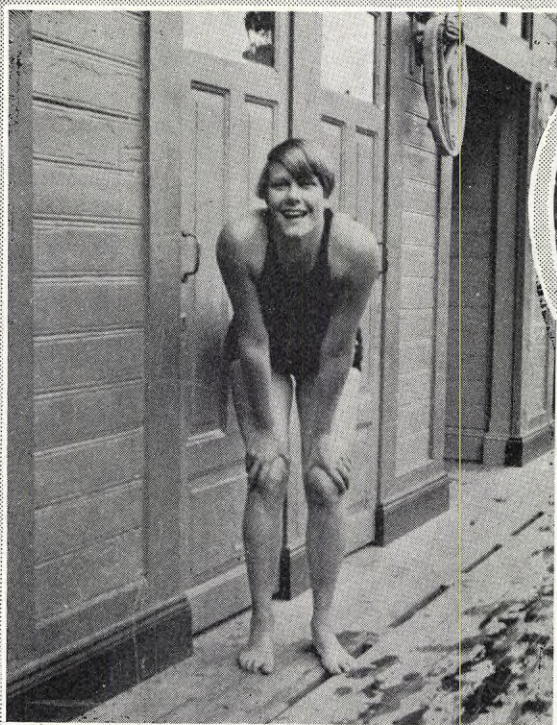
STORA FIGURER OCH MINDRE SOM MAN TALAR OM.

Philip Snowden, Englands finansminister, den europeiska storpolitikens förgrundsfigur just nu.

Målarinnan Maja Setterberg utställer nya tavlor med Gammalsvenskbyborna som modeller. Holmén, foto.

Maj Eliasson har hävdat Sveriges simmarära i kampen om de nordiska mästartillarna och satt nytt svenskt rekord på 100 m.

Pojkarna ska även hjälpa till i hushållet tycker man tydligen på Barnens ö, där den härliga sommarvistelsen nu är slut. Men nya somrar vänta och för dem rustar sig nu Barnens dag, som om några veckor inträffar i huvudstaden. Heurlin, foto.

Astrid Carlsson hemförde också en simmarseger åt Sverige med nytt svenskt rekord i 100 m. ryggsim.

Dr Eckener, som med sin zeppelinare gjort en ärofull färd runt jorden.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

VIVECA STIERNSTEDT.
F. Gyllenstierna, Björnviken.
Änka efter kammarherren
friherre S. J. A. Stiernstedt.
80 år den 9 september.

HILDA NILSSON.
F. Hiort af Ornäs, Falun.
Maka till förvaltaren Andr.
Nilsson.
75 år den 9 september.

HULDA HYDÉN.
Fru, Björkö-Arholma. Maka
till folkskolläraren Joel
Hydén.
70 år den 28 augusti.

SIGRID LOWISIN.
F. Dahlgvist, Stockholm. Än-
ka efter översten friherre
Carl Lowisin.
75 år den 7 september.

MINNIE BERGENHEIM.
F. von Schéele, Kungsäter.
Änka efter disponenten Gott-
frid Bergenheim.
70 år den 4 september.

ELISABETH RYDBECK.
F. Fogelin, Stockholm. Maka
till f. d. rektorn Axel
Rydbeck.
70 år den 5 september.

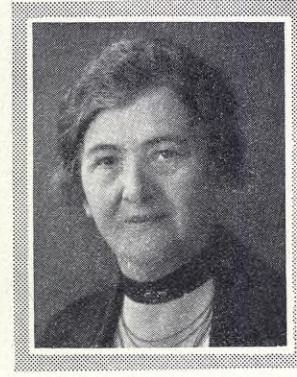
MARIA ÅHRÉN.
F. Nilsson, Lärbro. Änka ef-
ter kyrkoherden E. Åhrén.
70 år den 9 september.

JOHANNA ÅKERBLOM.
F. Cederberg, Järvsö. Maka
till kyrkoherden K. A.
Åkerblom.
70 år den 9 september.

CONSTANCE STRÖM.
F. Wibom, Värnamo. Änka
efter apotekaren Emil Ström.
65 år den 5 september.

HILMA OTTERGREN.
Fru, Ystad. Maka till köp-
mannen Hjalmar Ottergren,
Ystad.
60 år den 4 september.

INGRID WRANGEL.
F. Hermelin, Lund. Maka
till professor Ewert
Wrangel.
60 år den 7 september.

TULLIA von SYDOW.
F. Granström, Stockholm.
Maka till direktören, kommen-
dörkapten Björn von Sydow.
60 år den 9 september.

ANNA ENBLOM.
F. Janson, Ytter-Enhörna.
Maka till översten Gustaf
Enblom.
55 år den 3 september.

ELLEN LÖTTIGER.
F. Stål, Lückeby. Änka efter
kontraktsposten Aug.
Löttiger.
55 år den 6 september.

WALBORG STELIN.
F. Bergman, Stockholm. Ma-
ka till tjänstemannen i Sthlms
stad Hugo Stelin.
55 år den 6 september.

MAJA ÖRTENDAHL.
Fröken, Kullsveden. Husmo-
der vid sanatoriet Solbacken.
50 år den 2 september.

HERMANNA JANSSON.
F. Krokstedt, Visby. Änka
efter lektor Hjalmar Jansson.
50 år den 7 september.

LYDIA LÖWGREN.
Fröken, Stockholm.
Folkskollärarinna.
50 år den 12 september.

SELMA NÄHS †.
F. Tirén, Oviken. Maka till
lantbrukaren G. Nähs.
* 1861, † den 7 augusti.

MARY HEYL †.
F. Heyl, Landskrona. Maka
till grosshandlaren Aug.
Heyl.
* 1898, † den 11 augusti.

RUMFORDKAKA.

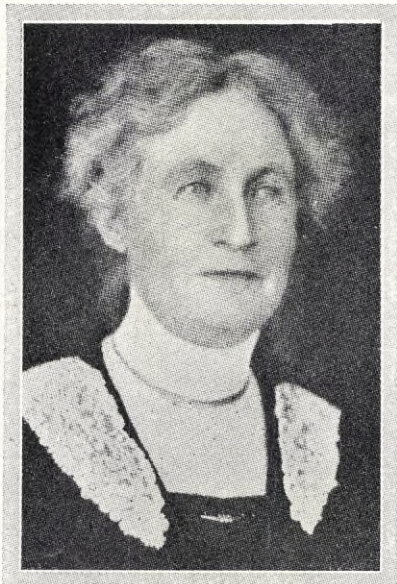
2 ägg
1½ kkp. socker
rivna skalet av ½ citron
4 bittermandlar
Till formen: ½ msk. smör, 2 msk. stötta skorpor.

½ kkp. mjölk
35 gr. smör
1¾ kkp. vetemjöl
2 tsk. Rumford bakpulver.

Beredning: Äggen vispas med sockret omkr. 15 min., det smälta och avsväl-
nade smöret, citronskalet och den skällade och rivna mandeln sättes till. Mjölet
siktas med bakpulvret och röres ned omväxlande med mjölken. Smeten slås i en
väl smord, brödbeströdd form och gräddas i god ugnsvärme omkr. 30 minuter.

Anna Sandström 75 år.

»HON VERKAR JU INTE EN SMUL lärarinna», yttrade en gång om Anna Sandström en professor i klassiska språk. I likhet med den store Erasmus, som så dräpande karrikerat sin tids skolmästare, betraktade professorn — själv utpräglad humanist — en lärarinna som humanistens anti-pod.

Men när det gäller Anna Sandström är det svårt att finna ett ord, som bättre karaktäriserar henne än just detta Humanist med allt vad det innebär av vidsynt förståelse för mänskligt liv i alla former, med klar blick för folks och individers egenart, med vaket intresse för skilda kulturer. Humanist också i sin aldrig svikande känsla för måttfullhet och harmoni.

Helt naturligt kom hon tidigt att reagera mot det inhumana, det alltför bokstavsbundna i skolliv och skolarbete. För henne var varje elev en individ, inte ett nummer, skolans uppgift att fostra personligheter, inte att uniformera.

Hänsyn till personlighet och personlighetsdaning var ju också 90-talets slagord, men medan det för många förblev en vacker fras, för andra ett hänsynslöst väresig-selv-nok, var Anna Sandström en av dem, som kraftigast hävdade individens rätt och plikt »at være sig selv — som han sprang ur Guds tanke frem med Bestemmelsens mærke på sin Pande.» Att den sortens självhävdelse kunde kräva mycket mod och många offer har hon i ord och gärning aldrig tröttnat att visa oss. Men också att målet är alla offer värt.

Stora voro först och främst de krav hon ställde på sig själv i sitt arbete. Undervisningen — särskilt i språk, historia och geografi — fick inte längre vara ett torrt inpluggande av fakta och översikter.

Med skapande fantasi — i släkt med konstnärens — tog hon i historieundervisningen sikte på det karaktäristiska och tidstypiska, levde sig in i allt vad hävderna hade att förtälja. Hon lät oss glänta på dörren till riddarborgen, där trubaduren stämde sin lyra, medan fienden nalkades vindbryggan. Renässansens skönhetsvärld öppnade hon för våra ögon och från religionskrigens färd, från kung Ludvigs stolta Versailles förde hon oss till 1700-talets skeptiskt leende filosofer med deras krav på tolerans och människans rättigheter. En middag hos Wilhelm III på Hampton Court, en inspektionsresa med Katarina II av Ryssland kunde hon skildra så, att man kände sig som gäst och deltagare.

Så blevo hennes historiektioner en serie oförgätliga bilder från skilda tider och län-

der, där orsakskedjan och sammanhanget aldrig fick brytas.

Samtidigt som hon själv omsatte sina idéer i praktiken, framlade hon dem i pedagogiska tidskrifter, särskilt i *Verdandi*, där hennes signatur »Uffe» snart blev allmänt känd och beundrad.

Hennes elevers entusiasm har varit densamma, från hennes första tjänstgöring som ung lärarinna i Ahlinska skolan till den sista årgång seminarister, som haft lyckan åttnjuta hennes undervisning. Från en liten privatskola har Sandströmska skolan vuxit till en av Stockholms största och mest ansedda. Under nära tre decennier har Anna Sandströms seminarium varit inte bara en utbildningsanstalt för lärarinnor utan också en samlingsplats, ett andligt hem för eleverna.

Från olika arbetsfält ha vi längtat tillbaka dit. Vid den traditionella julfesten, som alltid ordnats av högsta avdelningen, bänkade sig »Sandströmaren» av skilda årgångar kring de festligt dukade kaffeborden, applåderade »treornas» spex, deltog i långdans och sång.

Med svidande saknad mottogo vi därför budskapet, att seminariet skulle upphöra. Men till vår glädje har det uppstått i ny gestalt. Hösten 1928 startade Anna Sandström nämligen specialkurser i olika ämnen avsedda för lärare och lärarinnor. Dessa kurser, som ledas av framstående lärarkrafter, vunno genast stor anslutning. Vackrare och värdigare form för fortsatt verksamhet kunde hon knappast ha funnit.

EBBA MONTÉN.

Augusta Dehn 80 år.

FÖR SNART TRETTIO ÅR SEN KOM en fru från Sundsvall, nyss bliven änka, till Stockholm med två unga döttrar, vilkas uppfostran ännu inte var avslutad. Bäst att börja med inackorderingar, resonnerade hon. Erfarenheten från föregående studier av inackorderingsställen i Stockholm hade lett henne till den tanken, att det kunde behövas något trevligt och hemligt i den vägen. Det var inte någon ung änka med små barn, nej, hon var fyllda 50 år och hade en gift dotter utom de två yngre. Hon hette Augusta Dehn och hade levat sitt liv dittills som härskarinna i ett stort gästfritt norrlandshem. Hennes man var direktör för Sundsvallsbanken. Under den där förhistoriska tiden hade fru Dehn hunnit med att sätta upp och sköta ett folkök i sin hemstad. Då hon flyttade från staden, var det ingen av de andra fruarna, som ville åta sig arbetet och ansvaret med folkök. Många resor hade hon också företagit i sällskap med sin man. Men några andra förberedelser till Dehns pensionat hade hon inte gjort. Och i det föregående hade hotell- och pensionatsstudierna skett helt och hållet omedvetet.

Det är nu i det närmaste tjugo år, som Dehns pensionat legat vid Strandvägen i de våningar, som fru Dehn fick vara med om att inreda, då huset byggdes. Och då hon nu den 5 september fyller 80 år, har hon ingalunda någon tanke på att draga sig tillbaka från sin verksamhet. Snarare umgås hon med utvidgningsplaner. Det är inte många kvinnor, som skulle kunna skapa sig en ny verksamhet, som fru Dehn gjort, då de hunnit över middagshöjden i livet.

— Om jag bara kunde låta bli att vara så intresserad av allting, säger fru Dehn, då hon berättar för Idun om sitt liv. Av musik och föreläsningar och människor och arbete. Jag kan aldrig slå mig till ro som andra. Visst blir jag litet tröttare nu än förr, när jag arbetar, men det är ju helt naturligt. Men annars känner jag inte av mina år.

Intresset och arbetslusten, det är just livselixiret, som håller en ung genom åren, därom bär fru Dehn ett levande vittnesbörd. Numera äro två av hennes döttrar med i verksamheten, men själv sitter hon var dag som värdinna vid bordet i sin trevliga matsal och det är avgjort hon, som håller i tyglarna. Organisationsförmåga och praktisk blick utom stor arbetsförmåga och ihärdighet, det är kvinnliga egenskaper, som här kommit till sin rätt.

Det värsta i hushållet.

(Forts. fr. sid. 963.)

niskor. På 25 år hade jag inte en dags semester, och de söndagskvällar jag kunde gå ifrån kan jag väl nästan räkna på fingrarna.

*

När man ser dessa bilder från en tid som inte är vår så långt avlägsen räknad i år, men mätt i utvecklingsår mycket långt borta, så tänker man inte, att man skulle vilja ha dem tillbaka — den gamla goda tiden rymde inte bara idyll och ro och aftonlampa utan ganska mycket släp och knog. Men vad man tänker är, att vår tid skulle behöva litet fler människor sådana som dessa, »som aldrig kommo på idén att grubbla över om de hade det bra eller inte» och vars största fåfänga var att vilja göra rätt för sig.

BANG.

«Herdinnan i Norden.»

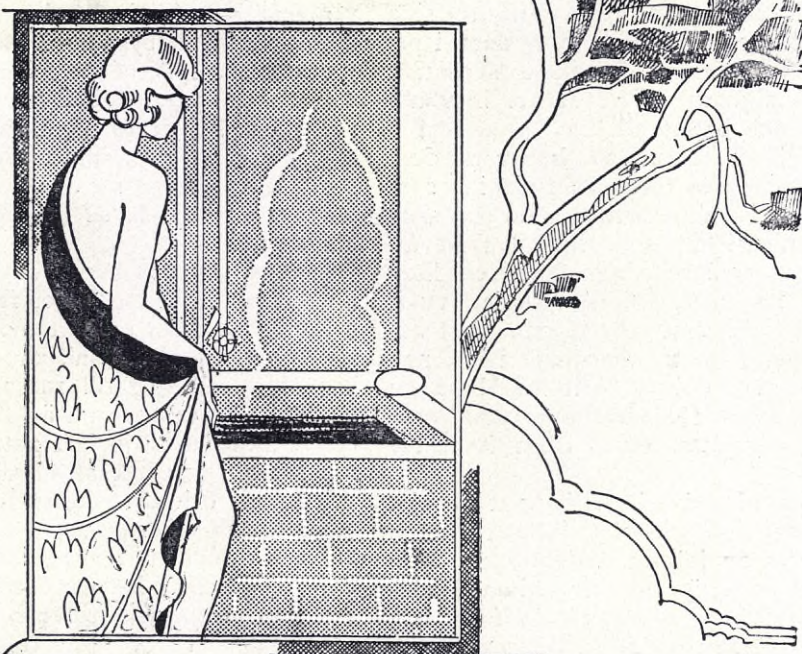
(Forts. fr. sid. 960.)

Vinner hushällsvettet lätt.
Har hon en uppbrukad själ,
Lär hon sig snart hushällsslöjder,
Är hon rätt till vishet böjder,
Vet hon ock att styra't väl.

Den glada tillförsikt, som talar ur ord som dessa, låter sig ju särskilt väl psykologiskt förklaras, om man tänker sig dem skrivna vid den tid, då fru Nordenflycht just stod i begrepp att ingå eller redan ingått äktenskap med den unge pastor Fabricius, ett äktenskap, som i en för 1700-talet, ja kanske över huvud för varje tid sällsynt grad realiserade idealet av en förening, grundad på andlig jämbördighet och själsfrändskap.

Fru Nordenflychts ställning i kvinnofrågan sammanhänger på det intimaste med hennes äktenskapsuppfattning och hennes livsåskådning över huvud. Hon är en av de blåblodigaste idealister, som vi ha i vår litteratur. Man får gå fram till våra romantiker från 1800-talets början för att finna någon, som i så hög grad som hon betonat det andliga livets suveränitet i förhållande till det timliga. Detta står i samband med att hon är den enda av våra

T:1

Tallbarrsdoff.

Tallbarrsoljan, som i Gahns Tallbarrsoljetvål ingår i högförädlad form, är sedan gammalt känd för sina utomordentligt stärkande och uppfriskande egenskaper. Använd därför Gahns Tallbarrsoljetvål till badet och för toalettebruk. Den gör hudvårnaden sund, fast och smidig. Hyn blir klar och ungdomsfraiche. Doften är härlig.

TALLBARRSOLJETVÅL

Gahns
Upsala
Kungl. Hovleverantör

Gahns tvålar
äro
förstklassiga.

rena 1700-talsförfattare, som i sin livs-åskådning är starkt påverkad av platonismen. Alldeles som hos läromästaren åter- speglas denna idealistiska åskådning i upp- fattningen av kärleken, med den skillnaden dock att fru Nordenflycht i motsats till Platon alltid tänker på den äktenskapliga kärleken. Fru Nordenflycht är inte blind för att den sanna kärleken är en »sinnenas lust», men först och sist betonar hon som dess egentliga väsen andlig samhörighet och en gemensam ideell grund. Det är detta som fru Nordenflycht med en djupare användning av ordet, än som annars är vanlig på 1700-talet, kallar »dygd». När hon ställer »dygden» som villkor för »lyckan», fattar hon också detta ord i en djupare betydelse än vanligt, en lycka, som ej är upp- nåelig för »de grova sinnenas älskogshåg». Men villkoret för dygden återigen är enligt fru Nordenflycht vettet, d. v. s. vad vi kalla bildning, och denna bildning ansåg hon kvinnan lika förmögen att förvärva som mannen. Ja, än mer, hon ansåg kvinnan lika förmögen som mannen att använda

sin bildning, lika rustad av naturen som han att skapa konstnärligt eller vetenskapligt, att vara ett moraliskt föredöme och att styra i samhället. Det är denna kvinno- medvetenhet inte bara å egna utan också å hela hennes köns vägnar, som talar ur en sådan titel som »Kvinnligt tankespel» — ur vilken man säkert ingalunda bör utläsa någon kvinnlig anspråkslöshet utan snarare kvinnlig självkänsla — och hennes ständiga dedikationer av sina dikter till olika socialt eller på annat sätt betydande kvinnor. Den framlyser på en mängd håll i hennes dik- ter. Allrämest framträder den emellertid, klart och tydligt uttalad, i hennes största emancipationsdikt, den berömda »Fruentim- rets försvar emot J. J. Rousseau», som pu- blicerades i de av Tankebyggarordens inre krets utgivna Vitterhetsarbetena.

I denna dikt vänder hon sig polemise- rande mot ingen mindre än den store Jean Jacques, vilken ju ställde sig skeptisk mot bildningens och kulturens välsignelser över huvud taget och i all synnerhet när det gällde kvinnan, vilken han, mannen av fol-

ket med en tjänstflicka till hushållerska och senare hustru, såg ur en mer primitiv stånd- punkt. Att Rousseau frändömt kvinnan »smak, lärdom och snillegåvor», grämde fru Nordenflycht djupt, och hon beslöt att be- möta hans uppfattning, tydligen i hopp att hennes ord i översättning småningom skulle komma under Rousseaus egna ögon.

»Fruentimrets försvar» är en lång reso- nerande dikt på alexandriner. Formellt är den inte särskilt betydande — fru Norden- flycht når ju i allmänhet formellt mycket högre i sin enkla, visartade än i sina mer lärda och resonerande dikter — men den är så mycket mer betydande genom den logiska klarhet, den modernitet i tanke- gången, med vilken hon genomdriver kvin- nohatarnas argument, och den styrka, med vilken hon vindicerar kvinnans intellektu- ella fihet.

Hon börjar med att konstatera det para- doxala förhållandet, »att man det» — d. v. s. kvinnokönet — »än till Gud och än till mask förvandlat» och tar sedan upp till bemötande det inte ens i vår »upplysta» tid okända påståendet, att kvinnans and- liga svaghet skulle ha en fysiologisk grund, att hon skulle ha mindre hjärna o. s. v. Riktigt nog påpekar hon, att storvuxna män inte bruka anses kvickare än småväxta, snarare då tvärtom. Nej mannen grundar sin maktställning inte på större intelligens utan på fysisk styrka, på våldet. Kvinnan har kommit att hållas nere och, vad värre är, hon har kommit att själv »älska sin dvala». Fru Nordenflychts polemiska udd är onek- ligen vass, hennes logik slående, när hon fortsätter:

Men när av dumhetsfrö blir lastens frukt till slut,
Då gjutes ymnigt gift och mycket tadel ut.
Då gäller ej det skäl, att hennes vett förkvävs,
Hon är då svaghetskärl och kvinna ej förgävs.
Naturen får då skuld och blod och hjärta del
I det, som blott har fostringssättets fel.
Man täpper ådren till uti en springekälla
Och undrar sen därpå, att ådren ej vill kvälla
Man snärjer örnens fot, dess vingar sönderslår,
Förviter honom sen, att han ej solen når.

När hon sedan brutit udden av motstån- darens påstående om kvinnans medfödda andliga svaghet, övergår hon till att med exempel ur historien överbevisa honom om att det både funnits mängder av kvinnor, som visat, att de kunna älska djupt — t. o. m. detta hade Rousseau bestritt — och sådana som varit framstående författare och lärda — så mycket märkligare, påpe- kar fru Nordenflycht, riktigt nog, som de inte haft samma förutsättningar som män- nen i fråga om allmänbildning. Ja hon glömmer inte Värends stolta kvinnor som bevis för att kvinnor också kunnat med framgång kämpa i strid med män, och hon söker upp en rad betydande kvinnliga re- genter för att visa, att kvinnan också un- der de mest skilda tider haft förmåga att styra stater. Det är inte utan fog som hon till sist kan utbryta:

Vad för en galen har då Rousseaus penna lett,
När han vår svaghet blott men ej vår styrka sett?

Med en berättigad självkänsla kunde fru Nordenflycht tala om kvinnans styrka. Den position hon under sin glanstid intog i Stockholms litterära värld som en obestridd andlig medelpunkt och en av de mest be- tydande författarna var i själva verket stor- artad. Hon hade skäl att vara stolt och att tro på sitt köns förmåga. På denna punkt var hon helt tillförsikt och optimistisk tro, så skeptisk, frågande, undrande, disharmo-

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt,
40 öre å övriga sidor e. t. Helmsarg. 55.—, halvmarg.
30.— pr gång. Hellsida f. t. 750.—, hellsida e. t. 600.—.
Lediga platser och platsökande 30 öre.

Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av

FRITHIOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:

EVA NYBLUM

Tel. Redaktion N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.		UPPL. B.	
Helt år	17:—	Helt år	15:—
Halvt år	9:—	Halvt år	8:—
Kvartal	4:51	Kvartal	4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14. Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576. Specialitet: Familje- och arvssaker, Bouppteckningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Badinrättningen
Telefon Sö. 330 56
och Sö. 4867.

Exablerad 1875.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badstugugatan 4.

Tvättinrättningen
Telefon Sö. 336 30
och Sö. 15735.

**BERGS
AKTIEBOLAGS
NORRKÖPING**

BOMULLSVÄVNADER
HÖGSTA KVALITET

LÄTTSYDDA
SLITSTARKA

till salu hos varje välsorterad
vävnadshandlare

NK:s utmärkta
Specialsko

har vunnit dampublikens
odelade erkännande. Samma
modell i nedanstående
utföranden:

- 4806 prima svart chevreau kr. **19:75**
- 4407 prima lack ... kr. **24:75**
- 3909 prima brun box-calf kr. **22:50**
- 4114 prima brun chevreau kr. **24:50**
- 4274 prima beigebrun d:o kr. **26:50**
- 4257 prima ljusbeige d:o kr. **27:50**

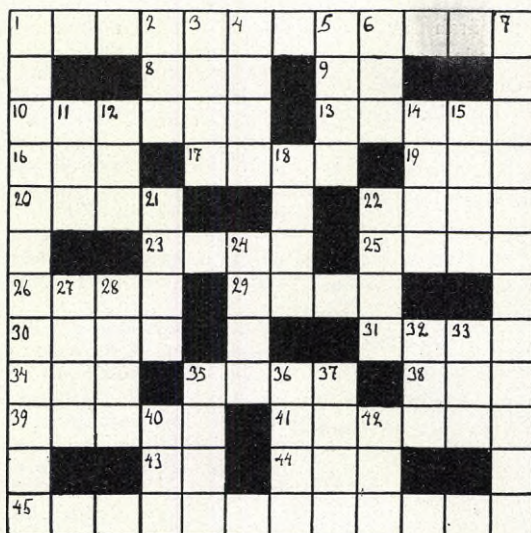
Damskoavd., Bottenv.

A, B NORDISKA KOMPANIET

nisk hon kunde vara i vissa andra hänseenden. Fru Nordenflycht är i det fallet en utmärkt representant för det positivt trosvissa, det hänfört optimistiska i den unga upplysningsrörelsen, för den generation, som trodde bergfast, att upplysningsidéerna skulle skapa en ny tid och nya människor.

Hur egendomligt karakteristiskt är det inte, att den döende upplysningen vid århundradets slut skulle markeras av en annan författarinna, konstnärligt vida mer betydande men utan fru Nordenflychts brinnande lust att nyskapa världen — Anna Maria Lenngren.

Kryssordstävlan i n:r 36.

Vågräta ord: 1. Pryder golvet. 8. Landsnamn. 9. Dryck. 10. Är Guds son. 13. Material. 16. Vill man stå hos den inflytelserike. 17. Rytmska rörelser. 19. Svensk exportvara. 20. Oböjlig. 22. Fisk och stång. 23. Användes i bröstkryddor. 25. Vapen. 26. Vårdtecken. 29. Sprider seglet. 30. Trägen. 31. Försök. 34. Överdrag. 35. Är masken. 38. Israelitisk präst. 39. Medlem av politiskt parti, som arbetar för jordbruket. 41. Sjö i Östergötland. 43. Närvarande tid. 44. Räkneord. 45. Att göra någon hänförd.

Lodräta ord: 1. Korrespondent. 2. Bestraffningsmedel. 3. Arbete för lantbrukaren. 4. Nödvändigt att göra vintertid. 5. Skadedjur. 6. Biflod och stämma. 7. Femininum som tjänar Mercurius med den äran. 11. För fiskare. 12. Verb och flod på Nya Guinea. 14. På juldagen. 15. Leva många fåglar av. 18. Att suga på. 21. Dykand. 22. För fartyg. 24. Gör vidbränd mat. 27. Anger bestämd tidpunkt. 28. Där ett sken brukar uppträda. 32. Av läder. 33. Norskt namn. 35. Skönt för en frysande sjuk. 36. Mejerihantering. 37. Växer i kärr. 40. Gud hos babylonerna. 42. Östgotaplats.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14 dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-öres frimärke och summan av de insända märkena delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen uppställda belöningarna — 2 st. à 5 kronor. Sändas flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstävlan i n:r 36."

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 29.

Vågräta ord: 1. Medborgarinna. 12. Ill. 13. Hyena. 14. Får. 15. Di. 16. Amorina. 18. Li. 19. Ag. 20. So. 22. Aplar. 26. Isbit. 28. Tam. 29. Ärlan. 32. Sto. 33. Tu. 34. Utilist. 36. Ok. 37. Ärt. 38. Rara. 40. Serie. 43. Mensa. 45. Oka. 46. Gavel. 49. Set. 51. Fäordig. 53. Ni. 54. Örn. 55. Noa. 57. Näriga. 58. Äggrik.

Lodräta ord: 1. Midnattssolen. 2. Eli. 3. Di. 4. Ohm. 5. Ryor. 6. Ger. 7. Anis. 8. Ran. 9. N. F. 10. Nål. 11. Aristokratisk. 16. Aga. 17. Ass. 19. Alm. 21. Obs. 23. Pau. 24. Rättegång. 25. Ull. 26. Insamling. 27. Ito. 30. Ria. 31. Air. 34. Uri. 35. Tre. 37. Ära. 39. Ans. 41. Eko. 42. Ivra. 44. Sen. 47. Ao. 48. Ed. 51. Fri. 52. Gog. 54. Ör. 56. Ar.

Fru Hilma Dahlstedt, Stensholm, Huskvarna, och fröken Astrid Ekman, S. Hamngatan 11, Göteborg, vinna vardera 11 kronor.

Ni får

VIKING

hos närmaste handlande
Ring upp och begär
Viking-HöggglansSkokräm.

Varje familjeförsörjare
bör bereda sina efterlevande pension från
ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN I SVERIGE
Grundad 1784.
Vinst tillfaller de försäkrade i form av årlig tillväxt under insättarens livstid å den blivande pensionen. Denna tillväxt uppgår för närvarande till 7,5 % å det betingade pensionsbeloppet. En betingad pension å t. ex. 1.000 kronor tillväxer således f. n. med 75 kr. om året. Prospekt portofritt på begäran.
STORKYRKOBRINKEN 11. STOCKHOLM.
Tel. 60 00. Tel. N. 10 00.

SOUTHALLS'
SANITETSBINDOR
THE "ORIGINAL" MAKE.

Absorberande, antiseptiska.

Pressade Bindor
Dessa äro särskilt avsedda för damer på resor. Bindorna äro Southalls vanliga, men genom pressning reducerade till tändsticksaskformat. Upptagna återfår bindorna sin form och elasticitet. Storlekar: A, B, C, D.

FABRIKANTER:
SOUTHALL BROS & BARCLAY Ltd.,
CHARFORD MILLS, BIRMINGHAM, ENGLAND.

I lager hos:
Nordiska Kompaniet (sjukvårdsavdelningen). Au Corset Gracieux, Stockholm. Apoteket Kronan, Göteborg. Buttericks Mönsteraffär, Stockholm, Göteborg, Malmö och Hålsingborg. Samt hos alla förstklassiga sjukvårdsaffärer.

En gros hos:
Gustaf Hjelm & Co., Stockholm. Stilles Försäljnings A.-Bol., Stockholm. Kirurgiska Instrument Fabriks A.-Bol., Stockholm. Apoteket Vasens Apoteksvarucentral "Vitrum", Stockholm. Sederholm & Co., Liljeholmen.

Pengar i Postsparbanken är Pengar i "Plånboken",
ty samma postsparbanksbok gäller vid **alla** postanstalter och sammanlagt intill 300 kr. pr kalendervecka utbetalas **utan uppsägning**. Ränta 4 %

Morgonpiggy

blir man genom att ta sig ett glas Samaritan och det sätter kroppen i fin form för hela dagen. Denna friska och läskande dryck har ett välgörande inflytande på de inre organens funktion, mage och tarmar rensas, blodet renas o. kroppssystemet erhåller en välbehövlig upprykning.

Pris pr fl. kr. 2: 50. Säljes överallt. Obs! Ej i lös vikt.

Cederroths Tekniska Fabrik, Stockholm.

Signe Kolthoff och Olof Winnerstrand i "Ringens du gav mig". (Almberg & Preinitz, foto.)

GENERANDE HÅRVÄXT

borttages på ett ögonblick smärtfritt utan att huden irriteras MED ROTEN medelst "Rapidenth". Rapidenth är ingen onyttig hårborttagningscreme utan förstör själva hårrötterna. Rapidenth, som är lagligen skyddat avlägsnar håren för alltid. Dr. med. Clasen skriver: "Denna metod är öppnad i fråga om effektivitet, absolut oskadlig och kan på det varmaste anbefallas för avlägsnande av hår." Rapidenth Kr. 5: 20. Dubbel förpackning Kr. 8: —. Sändes diskret vid forskotts betalning franko eller mot efterkrav + Kr. 1: — genom

Schröder-Schenke

Depot 175, Malmö, Friisgatan 1.

Scen och Film

Om det är meningen, att Kungl. Operan skall vara en institution för pedagogisk uppvisning ur musikhistoriens arkiv, så fyller den förträffligt sin uppgift, då den framför en dammig gammaluppställning av Adams "Komung för en dag", vilken opera väl endast kan tänkas njutbar för en större nutidspublik, om den presenteras i fullständigt sagolik uppsättning och i den mest graciösa operettstil. Nu blev det en aldeles dödfödd nyinstudering, låt vara att några solister gjorde sin sak högst erkännansvärt.

E. N.

Dramatiska teaterns premiärprogram för säsongen, "Ringens du gav mig" av Oscar Rydqvist, är en liten behaglig komedi, stundtals kvick, stundtals rörande, till slut fars. Inte är den så dramatiskt fast komponerad som samme författares briljanta "Hans majestät får vänta" och lite bagatellartad är den väl också för Dramatens kungliga scen, men höstens allvar kommer ju tids nog.

Pjäsens damer äro bäst tecknade och mest att göra av. Man fattar mycket livligt, att herrarna på scenen ha svårt att bestämma sig för vem de skola ge ringen. Om till fru Svea Berner, som i Signe Kolthoffs gestaltning var en förtjusande "gammalmodig" kvinna, mjuk, foglig, kokett, eller till hennes dotter Eva, av vilken Anna Lindahl gjorde en av de naturligaste och mest intagande flicktyper vi sett på svensk scen — ja, författaren har

förstås första äran av denna tappa, finhjärtade, sakliga och chosofria unga dam, men rollen är svår och kan lätt förstöras. Anna Lindahl gjorde den mer än idealiskt. Något som alls inte kan sägas om Signhild Björkman, som till outhärdlighet chargerade en redan i och för sig omöjlig hembiträdesroll. Olof Winnerstrand spelade fint och dämpat sin ingenjör i kärleksvalet, medan Arnold Sjöstrand gick på en aning för friskt och tafatt på en gång för att vara ingenjörstuderad ung man, årgång 1929.

E. N.

En trevlig ung soldat, plikttrogen, oförvägen, glad, kärlekslysten, och en söt ung dam, sliten mellan plikten till fosterlandet och kärleken till den trevliga soldaten, spela huvudrollerna i en ganska välkomponerad och spännande film, en spionhistoria från kriget kallad "Ödet", som vi hade ett visst nöje av. Kanske allra mest därför att George O'Brien och Lois Moiran spelade utmärkt både var för sig men mest tillsammans.

Miss Bio.

Prästdottern på Thespiskärnan.

(Forts. fr. sid. 961.)

hon var hon hade honom! — och genom allt detta sin konstnärsdrift, sin strävan att komma så långt, som hon måste i sitt yrke, för att få ro för denna sida av sitt väsen. Så fick hon det fjärde barnet! Familjen bodde i en villa på landet, som mormor hjälpt sin dotter att söka ut. Under tiden hade Sybil fått ett erbjudande att spela Ofelia... En Ofelia med tre barn och ett fjärde som väntades. Men Sybil fann en utväg. Då barnet väl var fött och modern under tiden läst in sin roll, väntade hon endast tills det var sex veckor — då tog hon det under armen som ett levande, dyrbart paket och reste till London och bodde där, repeterande sin roll. På söndagarna hade hon frihet att fara hem till villan och se till de övriga barnen och leva en smula familjeliv.

Det gick. Det inte bara gick, det var en del av hennes tillvaro, en tapper insats i världen. Det är något av "Graccernas moder" över Sybil Thorndike, men romarinan hade säkert inte samma humor!

Från denna tid har brodern Russell bevarat ett ord av sin berömda syster: "Då man repeterar roller och badar barn har

Människans farligaste ålder.

Kroppen måste tillföras radium i viss sammansättning mot åderförkalkning.

ALLA ÄLDRE PERSONER NED TILL 40 ÅR BÖRA IAKTTAGA DETTA.

Den som slitit och arbetat hårt kroppsligen eller andligen likaväl som den som levt livet glatt och gott, med ett ord var och en, som levt i hastigt tempo — och vem har inte gjort det i vår oroliga tid — börjar efter uppnådda 40 år att då och då få kännning av något förebud, som är typiskt för åderförkalkning såsom allmän trötthet, sömnlöshet, nervositet, svindel, sammansnörande känslor i bröstet, ångest etc. Så småningom förlora ådrorna sin elasticitet, väggarna bliva förtjockade, styva och sköra, blodtillförseln försvåras, ämnesomsättningen minskas, och de nedrivande krafterna inom organismen kunna fritt driva sitt spel.

Åderförkalkningen eller arteriosklerosen har enligt hittills gängse uppfattning ansetts oundviklig och obotlig. Någon verkligt effektiv behandlingsmetod här emot har hittills icke varit känd, men på sistone har man funnit ett medel, som i de flesta fall tycks vara osvikligt. Radium, mänsklighetens store välgörare, har i speciell sammansättning visat sig kunna hjälpa även på detta område, därmed lämnande ett nytt bevis för sin mångsidighet. Radium verkar nämligen i denna sammansätt-

ning stimulerande på organismen, ökar ämnesomsättningen, befriar blodkärlen från de sjuka, förkalkade cellerna och skänker de ännu friska cellerna möjlighet att bygga upp nya.

Det är i Tyskland man nått dessa utomordentligt goda resultat med radium mot åderförkalkning genom de s. k. Radiosclerintabletterna, som innehålla radiumsaltet i ren, noga doserad form jämte vissa närande och stimulerande blodsalter. De radioaktiva strålarna i dessa tabletter nå med sin kraft ända fram till de delar av organismen, där blodförnyelsen och ämnesomsättningen äga rum.

Envar som uppnått 40 år eller högre ålder bör icke underlåta att genomgå en "brunnkur" med Radiosclerin på någon tid enligt de anvisningar, som av kända läkare lämnas i Radiosclerinsbroschyren, vilken erhålles gratis efter rekvisition från oss. Ingen är för gammal för en dylik kur.

Radiosclerintabletternas tillverkning kontrolleras av docenten i radiologi Dr. Fernau. De säljas i apoteken. Ring eller skriv i dag till oss efter broschyren. Radiosclerin-Nederlaget, Kungsg. 31 A, Stockholm. Tel. 129 78.

man inte tid att ställa till några scener."

Här ligger hela denna käcka, modiga natur förklarad. Ingenting har hon vunnit utan kamp, allra minst i sitt yrke. Somliga, säger brodern Russell, som ägnat sin syster en stor, rolig bok, fina hennes livlighet tröttsam, andra stimuleras av den. Själva har hon arbetat med sig själv, trots på sig själv, kämpat för att bevara sin egenart, inte minst i sådana små saker som rätten att få se ut som en "församlingsdikonissa", då kläder inte har det minsta intresse för henne, men det dock kräves att den berömda skådespelerskan ibland skall te sig elegant och chic... Inte minst då hon skulle söka engagemang hos den bekante Cochran. Shaw, däremot, som betytt mycket för henne och vilkens Jeanne d'Arc hon gjort, behövde inte se henne fin.

Sybil Thorndike väcktes av

sin blivande man att gå på röstrettsmöten — det hade hon inte hunnit bry sig om förut. Hon blev entusiastisk — men hon säger: "Det är underligt hur en sida av en blir entusiastisk och fångad av en idé, nästan fanatisk, och hur en annan del av en själver ler åt det och gör narr av en. Men det duger inte att bli en slav av endera."

Det finns en lustig detalj i denna Russell Thorndikes biografi, som måste med för fullständighetens skull. Den visar hur nära det triviala står det mera upphöjda och hur föga det behöver skämma helheten. Familjen Sybil hade en sommar slagit sig ned i en förtjusande stuga, Sybil hade tapetserat och dekorerat den — men det fanns vissa djur där, som hon f. ö. aldrig förr i sitt liv hade sett. Då ställde maken väckarklockan på fyra, som han ansåg vara den lämpligaste tiden, och med tvålbitar på kniv-

DE HÖGSTA ANSPRÅK

på välsittande och eleganta

Korsetter
Corseletter
Höfthållare

Underkläder
Strumpor
Handskar

tillfredsställas i Twilfit, som specialiserat sig just på dessa artiklar och därför kan erbjuda det största urval till lägsta priser.

Tel. 758 53
758 54

TWILFIT

Nybrog. 11
Stockholm

KEMISK TVÄTT

utföres förstklassigt vid

A.-B. NYA BLÅ HAND

Postadress: Liljeholmen. Telefoner: Söder 33426, Liljeh. 23.

Etablerad 1858.

BUTIKER:

Hornsgatan 170.
Tel. Söder 301 35.

Brännkyrkagatan 2.
Tel. Söder 334 39.

Holländaregatan 13.
Tel. Norr 46 33.

Birgerjarlsgatan 7.
Tel. N. 125 09, 53 73.

Anna Walhialt, Skolvägen 9, Ålvsjö.

spetsar som vapen, kördes familjen upp för att jaga . . . Alltid samma goda humör, alltid klara att gripa sig an, praktiskt och utan knot. Ett liv består av mångahanda, levnadskonstnären tar det som det kommer.

Balansen, men inte medelmåttan, entusiasmen, klokheten, utålligheten, de stora vyerna, ett mänskligt liv i dess bästa potens och en förblivande konstnärlig insats i sin samtid . . . Sybil Thorndike är för visso en modern kvinna. Och säkert ett exempel för många gammaldags . . . Man kan inte tänka sig henne jämla sig över några av de plikter, som följer med moderskapet, inte ens det att skölja upp sina döttrars strumpor . . .

Om vi få se henne här i Sverige, vet man inte. Det finns en möjlighet — filmen. Sybil Thorndike har gjort Edith Cavell. Denna film har väckt funderingar hos vår censur för tyskarnas skull. Men Sybil Thorndike gör ingen tysk förnär. Hon höll på dem under kriget, d. v. s. hon bad att man inte skulle glömma vad de givit världen av musik. Och som Edith Cavell är hon ett monument av en renhjärtad, tapper kvinna. Här ser man att hon är dotter till en präst, i den mening att hon lärt sig allvaret, blivit förtrogen med den rätta likgiltigheten för det jordiska och den rätta offerandan. Den som lugnt gör vad som blivit en förelagt och som inte söker sitt — och kan se på allt med ett leende.

Kärleksbrevet.

(Forts. fr. sid. 965.)

lekens trollformel, som innehåller allt en man kan säga sin älskade. Poul Dern står nu där med brevet i hon räckt honom.

Han vägrar läsa det, — det bjuder honom emot, men hon fordrar det, hon vill det.

Alltså vecklar han ut brevet, motvilligt låter han sitt öga följa Schencks välkända, tydliga handstil, det vållar honom obehag.

Men så fångas han, han läser och läser. Ord för ord känner han ju igen, — inte på samma språk, men på gammalegyptiska, som professor Schenck behärskade och som Poul också gjort till sitt.

Han känner igen hela brevet — från en av de första pappersrullar han fann bland den avlidnes kvarlätningskap, ett ovärderligt vittnesbörd från årtusenden före Kristus.

Poul Dern tiger tankfullt, viker ihop brevet och räcker det till Maria.

Hon ser triumferande på honom.

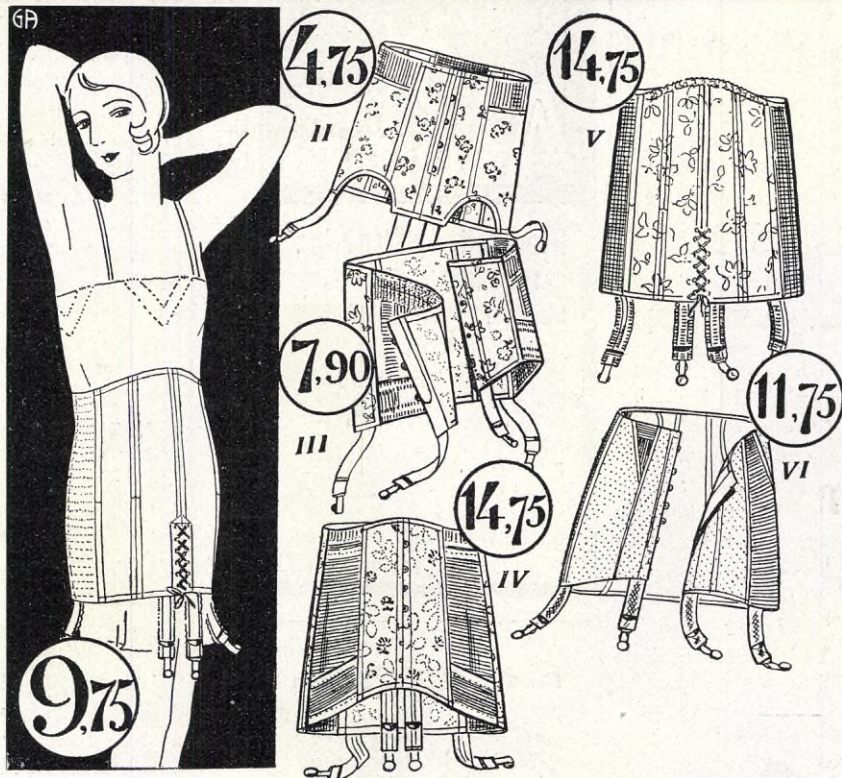
— Förstår du mig nu? frågar hon långsamt och gömmer suckande sin skatt.

Då Poul Dern på nytt sitter vid den avlidnes bord för att ordna de vetenskapliga fynd han blivit gjord till herre över, tar han det årtusendegamla dokumentet — kärleksbrevet, som hållit sig så ungt.

Han tyder än en gång dess hieroglyfer, nu förstår han gåtan: Maria och professor Schenck.

Sedan river han sönder det lilla oskattbara bladet. Över ljuslågan låter han det förtäras, det skall aldrig yppa sin hemlighet.

Han känner, att han har råd att låta Maria behålla sin illusion och att kunna unna sin företrädare den lilla krans evighetsblommor, med vilken hon säkert allt framgent kommer att pryda professor Schencks minne.

N:o I

Eleganta Höfthållare

till **REKLAMPRISE**R.

N:o I av prima satin m. resås, knäppes m. hakar i sidan.

N:o II av prima bomullsbrokad m. resår bak.

N:o III av prima silkesbrokad m. silkesresår i sidorna.

N:o IV av prima silkesbrakad m. silkesresår i sidorna.

N:o V av prima silkesbrokad m. resår, knäppes m. hakar i sidan.

N:o VI av prima silkesbrokad m. resår i sidorna.

Drottningg. 57,
Stockholm.

Butterick's
MÖNSTERAFFÄR

Norr 14 10.
R. T. 17 26.

Till landsorten mot postförskott + porto.

Redovisning.

Iduns förening "Födelsedagen" har mottagit ytterligare följande bidrag:

Trsprt Kr. 7.100:96	Fröken Agnes Lamm, Stockholm	10:—
Fröken Hedvig Törjeson, Gävle	1:—	
Fr. Eima Edwall, Vintrosa	1:—	
Fröken Hulda Åkerhielm, Målilla Kyrkby	2:—	

Fru F. Robinet, Stockholm	2:—
Fru Alma Lundblad, Äspö	1:—
Fru Sigrid Stedt, Äppelvik	2:—
Fru Anna Ljungqvist, Linköping	1:—
Fru Sigrid Carlsson, Malmö	3:—
Agneta Nordqvist, Bofors	1:—
Fru Ida Murelius, Hålsingborg	2:—
Fru Arthur Leffler, Djursholm	5:—

Professorskan Minchen Leche, Stockholm	1:—
Fru A. Hildebrand, Nora	5:—
Fru Tyra Quiding, Sölvesborg	2:—
Fru Olly Werlin, Trälleborg	1:50
Fru Signe Ekberg, Kalmar	2:—
Fru Selma Ohlsson, Simrishamn	2:—
Överste C. Fr. Hyltén-Cavallius, Smålands Burseryd	1:—

Trsprt Kr. 7.226:46

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannemligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

Var sparad slant är en lyckoslant.

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol-Goedecke
— Suppositorier —

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat. För Anusol-Goedecke finns det ingen ersättning. Anusol-Goedecke upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka stäl-lena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

Om Ni inte är rädd för sanningen, så låt mig säga Eder den!

Edra framtidsutsikter, ekonomiska möjligheter och andra hemlighetsfulla saker uppdragas för Eder genom astrologien, som är den äldsta kända bland alla vetenskaper. Ni kommer att lära känna Eder framtid, Edra vänner och fiender, den framgång och lycka, som

väntat Eder såväl i äktenskapet som i andra viktiga företag, såsom spekulationer o. s. v. Låt mig gratis giva Eder upplysningar, som komma att förvåna Eder och kanske förmå Eder att helt och hållet omgestalta Eder liv, medföra Eder lycka och framgång i stället för den förtvivlan och det misslyckande i alla företag, som kanske nu hota Eder. Den astrologiska tolkningen av Eder öde anges i ett tydligt och kortfattat språk och kommer icke att omfatta mindre än två sidor.

Läs vad en av mina klienter säger:
23, West Galer Street, Seattle, Washington, Förenta Staterna.

Bäste Professor Roxroy!
Jag är förtjust över min årliga såväl som hela min levnadstolkning. Ni tycks ha läst i mina innersta tankar och lärt känna mig bättre än jag känner mig själv. Det skall bli mig ett stort nöje att besvara alla förfrågningar samt intyga Eder stora talang; allting har hänt just så som Ni förutsade.

UNA M. WILLIAMS.
Insänd Eder uppgift om födelsedag jämte namn och adress tydligt skrivna. Om Ni vill, så medsänd 1 Kr. i Eder lands frimärken för att täcka kostnaderna. Detta erbjudande kommer kanske icke igen! Handla därför genast! Tillskriv Roxroy, Dept. 4740 E, Emmastraat 42, HAAG, Holland. Porto till Holland 25 öre. Skriv egenhändigt.

Florodol var morgon ny, förlänar frisk och vacker hy

PARFYMERI FLORA, GÄVLE

Glansing

putsar skorna fina så att de som solen skina

IDUNS SKÖNHETSINSTITUT

Slapp hals.

Det måste finnas något medel mot ålderdomstecknet: slapp hals mellan haka och strupe, eftersom man kan se många medelålders välvärdade damer utan detta missprydande "skrynkliga" haka- och halsparti, men vad är medlet?? Snälla Fru Skönhetsdoktor tala om det. Jag är spänstig och välgymnastiserad i övrigt, men just ovannämnda parti mellan haka och strupe börjar bli missklädande fult. Halsrullningar hjälpa just inte mycket den delen av halsen, tycker jag. Hur vore det med energiska baddningar av kallt vatten?

Bonne volonté.

Svar: Se Skönhetsråd i detta nummer.

Skönhetsråd.

(Meddelade av Olga Clanman, Beauty Parlor Etoile, Kungsgatan 55.)

Det första 30-årsstecknet.

— Låt oss alltså tala om trettioåringens bekymmer.

— Med anledning av vad?

— Med anledning av dig. För närvarande erbjuder du en slående — och nedslående — likhet

med en gammal ek, där årsringarna ligga i öppen dag. Det är bara att räkna. Den första ringen är dina onekliga vackra babyögon och den trettionde sitter en bit längre ner. Tror du att ett vad man kallar fruntimmer kan gå omkring och verka backfisch, vilket är ditt hjärtas dolda dröm, med den halsen?

— Kan hon visst det. Om man kör ner hakan så syns inte de här små rynkorna.

— Jaså, de gör inte det! Så du ämnar tillbringa din återstående medelålder med att gå och köra ner hakan! Tills den blir åttadubbel! I så fall ämnar jag tillbringa min med att hindra dig.

— Ja, men jag kan inte hjälpa det. För hur jag än smetar och står i med mina burkar så blir halsen sådan här, den ser ut som krävan på en uråldrig duva.

— Jag har aldrig sagt att du kan hjälpa det. När man fyllt trettio så börjar musklerna slappna och skinnet tappa spänstigheten, det är ett faktum som inga burkar i världen riktigt kan kullkasta.

— Jag har grubblat litet över det, för det är ju inte så roligt att se rynkperspektivet i ögonen, och den enda hjälp jag hittat är en plastisk operation.

— Då skall du grubbla litet till så hittar du en annan. Och bättre. Plastiska operationer äro bra för en verkligt gammal dam som inte har någon inre domnad mus-

ASPIRIN

Ryggskott, giktsmärtor, reumatism, ischias, smärtor i muskler och leder botas bäst med **ASPIRIN**.

Erhålls i alla apotek i rör med 20 st. tabletter à kr. 1:—

En gåva.

Det stora modemagasinet "Mimosa" sänder Er som reklam för sin affär **en vacker äkta japansk pärlkedja**, 150 cm. längd, för kr. 1:35. (6 st. sändas portofritt mot efterkrav. 3 st. eller däröver sändes portofritt när beloppet sändes förut i pengar, postanv. eller frim. Om endast 1 à 2 st. rekv. mot förskottsbetalning skall 30 öre medsändas till porto.) Detta pris är satt så lågt, att Ni nästan måste betrakta det som en gåva.

Den nya hattjournalen

över de senaste moderna damhattarna till långt under halva priset sändes gratis. Skriv genast till "Mimosa", Vesterbrogade 138, Köpenhamn.

PENGAR ATT FÖRTJÄNA.

Skulle Ni själv ej ha användning för dessa värdefulla pärlkedjor kan Ni lätt skaffa Eder en god daglig förtjänst genom att sälja dem till vänner och bekanta för 4- eller 5-dubbel pris.

Den Världsberömda Mey-Kragen

marknadens förnämsta krage. Hållbar. Elegant. Utomordentligt passform. Alla besvär och kostnader m. tvätt och strykning bortfalla. Pris pr. duss. endast Kr. 3:— för dubbelv. och 2:75 för enkla.

Finnes Mey-kragen ej hos Eder handl., tillskriv oss direkt. Till landsorten 3 duss. franco. 2:ine provkragar mot 60 öre i frim. Illustr. broschyr gratis och franko. Aterförsäljare antagas på alla platser där vi ej äro representerade.

MEY'S STÄRKKRAGAR
G:la Brogatan 32, Stockholm.
Emsamförsäljare för hela landet.
Se noga till att varje krage invändigt är stämplad "MEY & EDLICH", endast då äkta.

Näring

i en eller annan form är nödvändigt för allt organiskt liv. Edra krukväxter behöva **Nutrigén-Hesselbyblandningen**, ett av fackmän utexperimenterat närsalt.
Finnes i alla frö-, färg- o. kemikalieaffärer.

kel- och hudspänstighet att väcka upp, men för dig är det inte första hjälpen. Att du får ärr vid öronen av operationen må vara hänt, de blekas så småningom och du kan dra håret för dem, med det är bara det att de komma igen. Rynkorna menar jag. 3—4 månader ser du ut som om du blev myndig i förgår, men sedan ramlar du över trettiostreck igen.

— Och vad gör jag alltså för att bedrägligt balansera på rätt sida om det?

— Massagen, som jag med frenesi brukar ordinera dig för jag kan aldrig tro att det skadar dig att arbeta litet, är jag rädd inte räcker till här. Du sätter inte liv i halsmusklerna genom att köra in en tumme här och var och då och då. Du skall använda elektricitet.

— Och komma i bladen under "egendomlig olyckshändelse". Ung kvinna får tvåhundra femtusen volt genom kroppen . . .

— Undras vilket tidevarv du dväls i? Sedan du sist såg en elektrisk ledning har det liksom gjorts uppfinningar. Och konstruerats maskiner. För halsskinnets rynkighet finns en ljuvlig apparat, man sätter ett omslag av något sammandragande material runt hakan och så gummi utanpå det och spänner till, varpå strömmen släppes på och man träder ur bandaget som en ny och yngre och skönare människa.

— Och detta kan jag göra själv?

— Ja, förutsatt att du införskaffar apparaten. Till den hör även små trevliga gula skaft med en metallkula ytterst som man använder att sätta ögonmuskulaturen i livligare funktion, och ett par gummiomslag till för kinder och panna. Fundera på saken, för du är snart där. Mitt uppe i 30-årsålderns bekymmerkomplex.

— Och så finns det naturligtvis dessutom bekymmer i denna kvinnans andra vår som inte kan hävas med din underfulla maskin, på andra områden av kroppskulturen menar jag. Det är sött!

— Om det finns! Högar! Men samla ihop din själs styrka till nästa gång jag ser dig så skall jag sätta tummen på dem. Och i någon mån försöka rädda vad räddas kan av din flyende fräschör.
Pandora.

Prova dem!

Vi äro övertygade om att även Ni kommer att bli en hängiven CAP-älskare

Våra Turbanpraliner erbjuda en riklig omväxling på goda smaksensationer. — Varje liten bit är en utsökt njutning.

Köp och känn!

Säljes i originalförpackningar om:
1/8 kg. Kr. 1:—
1/4 kg. Kr. 1:85
1/2 kg. Kr. 3:50

CAP Turban-praliner

Turbanpralinerna äro förpackade i en ljusröd kartong lik nedanstående.

Krants

FRÅGOR och SVAR!

Fläckar och sovdrukt.

Fråga: 1) Hur kan man rengöra skinnfötjler, som blivit fläckiga?

2) Vad för nattdräkt är lämplig för 1/2 års flicka? Skall hon ha både strumpor och sockor om dagen? *Mångårig Idunläsare.*

Svar: 1) Fläckarna gnidas hastigt med fotogen och efteråt med en torr mjuk trasa. Eller kan man betäcka fläckarna med en deg av slammad krita och bensin. När

(Forts. å sid. 979.)

Begär alltid Vitrum's tillverkningar: Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel. Nedsatt pris.

Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat. Nedsatt pris.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande o. mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist o. svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätt tages av såväl barn som vuxna. Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals Laboratorium, Sthlm. Samtliga preparat finnes på alla apotek.

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

Skultuna
1607

Kronan, och stället
garanterar kvaliteten

Skultuna

Vår speciella syltkittel
innesluter i sig frukten
av våra husmödrars er-
farenheter under årtal.

VEGETARISKA MIDDAGAR.

Att ordna med maten under den tid av året då det finns gott om färsk grönsaker, bär och frukt, hör till en husmors mera tacksamma och angenäma arbete. Så länge växtvärldens överflöd varar är det ej svårt att åstadkomma en riklig omväxling av matsedeln och vegetabilerna ge oss ävenledes den mera "lätta mat" som vi önska oss under varma dagar. Den vegetariska maten ger nämligen aldrig samma känsla av tyngd som den kraftiga kött dieten. Både grönsaker och frukt innehålla, som vi veta, utomordentligt viktiga och hälsosamma beståndsdelar och böra således användas rikligen, när de kunna erhållas färsk till rimligt pris.

Om en vegetarisk middag skall bli lyckad måste man väl övertänka sammansättningen så att maten i sin helhet får ett gott mättnadsvärde, d. v. s. att man ej snart känner sig hungrig efter densamma. Det är ett fel som ofta tillvitas vegetarisk mat, att den ej är tillräckligt kraftig, ett fel, som med litet eftertanke snart kan avhjälpas. Vidare bör man undvika att samma måltid ha flera rätter med starkt utpräglad smak, ty sådan mat tröttnar man givetvis på och den blir lätt alltför påfrestande för magen.

Vid tillagning av grönsaker tillvaratages naturligtvis alltid spadet och användes till soppor eller stuvningar. En god växtbuljong erhålles genom att blanda olika slag av rot- och grönsaker; i vilka proportioner lär erfarenheten snart nog. Morötter och kålrötter bör man ta sparsamt av för att ej få buljongen för sot. Ärtskidor, bönor och murklor ge en mörk vacker färg och fyllig smak. Naturligtvis har ej växtbuljong samma stimulerande inverkan som buljong av kött men är säkert hälsosammare och givetvis billigare. I likhet med annan buljong måste växtbuljong förvaras på svaltt ställe för att ej surna.

Den i mängdas tycke väl milda smaken hos de veg. sopporna kan livas upp genom att till soppan servera någon birätt smaksatt med ost t. ex. ostkex, ostklimp eller pastejer. Vidare blir soppan kraftigare om man bryner grönsakerna före kokning och därefter passerar dem.

En verklig sommarsoppa, som nu för tiden mera

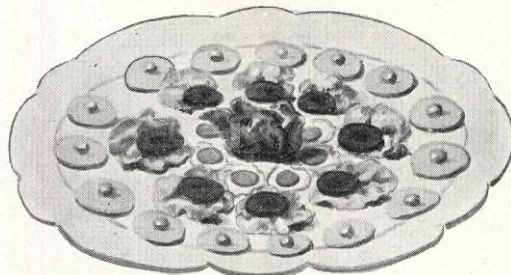
sällan serveras är vinkallskålen, beredd av vitt vin, rabarbersaft och vatten, eventuellt smaksatt med socker, och citronskivor. Till soppan som kan serveras i höga glas eller i tallrik ätes långa kryddskorpor. Kallskål kan tillagas på många sätt och det är alltid roligt kombinera olika blandningar.

De vegetariska huvudrätterna d. v. s. de rätter som skola ersätta fisk och kött, äro de som vålla nybörjaren i denna matlagning mest huvudbry. Man kan t. o. m. få höra en tveksam husmor undra om ej möjligen fisk kan räknas till veg. mat. En vanlig missuppfattning är också att de måste bestå av grönsaker, vilket under större delen av året skulle ställa sig för dyrt. Numera finna vi i våra nyare kokböcker ett rikligt urval av beskrivningar på veg. rätter med huvudingredienser bestående av mjöl, gryt, makaroner och andra billiga vegetabilier.

Som en viktig regel gäller att rätterna ej på något sätt få vara tillkrånglade eller märkvärdiga vare sig vad smak eller utseende beträffar, utan bör man genast känna, vad slags födoämne man har att göra med.

Till efterrätt smakar väl frukt au naturel bäst men den passar inte alltid, i synnerhet om förrätten varit mycket lätt. Men där den passar, bör man ha den. Sen har man den kokta frukten att variera med, och om middagen skall vara kraftigare tar man bakverk och puddingar till hjälp.

Under den årstid då vi litet var utan olägenhet

Blandad sallad med ostkex.

kunna skaffa oss de erforderliga ingredienserna, skulle kanske en vegetarisk festmiddag av följande utseende vara lockande att pröva.

- Klar svampbuljong med små spenat-petit-choux.
- Palsternackor i frityrdeg med remouladsås och potatis.
- Blandad sallad med ostkex.
- Bajersk kräm med jordgubbar.

Klar buljong på svamp.

1½ lit. rensad svamp, 1 morot, 1 palsternacka, 1 liten rödlök, 1 purjolök, persilja, 3½ lit. vatten, salt, 10 vitpepparkorn, (sockersoja).

Garnityr: ¾ dcl. tapiokagryn.

Svampen, som helst bör vara av olika slag, sättes på i det kalla vattnet. Efter sedan den kokat upp, avlägsnas noga allt skum, varpå de ansade rötterna läggas i. Salt och vitpepparkorn tillsätts, och buljongen får sakta koka i en väl tillsluten gryta omkr. 2 tim., varefter den silas upp. Om färgen är för svag tillsättes litet brynt socker. Några torrade murklor bland svampen ge en kraftig färg åt buljongen.

Tapiokagrynen få koka mjuka i litet av svampbuljongen, utspädd med vatten. När de äro fullt utsvällda läggas de i soppan, denna smakas av och får ett hastigt uppkok och är färdig att serveras.

Små petit-choux med spenatfyllning.

1½ dcl. vatten, 50 gr. smör, 50 gr. mjöl, 1½ ägg, 250 gr. spenat, 1 msk. smör.

Vatten och smör kokas upp, och mjölet vispas i. Blandningen röres kraftigt över elden, tills den tjocknar och släpper pannan. Kastrullen lyftes av elden, och medan smeten ännu är varm, iröres de uppvispade äggen. Med en sked lägges små föppar eller längder på en smord plåt. Petit-chouxerna gräddas i ganska varm ugn omkr. 10 min. och under denna tid får ugnsluckan ej öppnas, ty bakelserna falla då lätt ned. När de äro färdiga och

ÖRGRYTE KEMISKA KUNGL. HOVLEVERANTÖR GÖTEBORG UTFÖR ELEGANT KEMISK TVÄTT och FÄRGNING

klänningar
Dräkter
Kappor
Kostymer
Uniformer
Överrockar
Mattor
Gardiner
Draperier
Täcken
Filtar

Ombud å de flesta platser i Sverige. Gods kan även insändas direkt under adress Göteborg.

kalla klippes med en sax ett lock och petit-chouxerna fyllas med hel, förvällad och i smör uppfräst spenat.

Palsternackor i frityrdeg med remouladsås.

½ kg. palsternackor, vatten, salt.

Frityrdeg: 150 gr. mjöl, 1 msk. smält smör, ¾ dcl. ljumt vatten, 2 ägg, salt.

Till kokning: Kronolja eller flottyr.

Palsternackorna skrapas, sköljas och få sakta koka i saltat vatten, tills de kännas något mjuka. Kokas de för länge, gå de sedan lätt sönder vid flottyrkokningen.

Mjölet lägges i ett fat, vatten, smör, salt och äggulor tillsätts, och smeten röres tills den är fullkomligt jämn. Är den för tjock spådes den med litet vatten. Strax innan den skall användas, men icke förr, iblandas de till skum slagna vitorna.

Äro palsternackorna av lagom storlek doppas de hela i frityrdegen, i annat fall delas de på längden i två eller fyra delar innan de doppas och kokas sedan vackert ljusbruna i flottyr. De läggas upp på bruten serviett och serveras omedelbart, medan de ännu äro heta, med remouladsås och kokt potatis.

Remouladsås.

2 hårdkokta äggulor, 2 råa äggulor, ½ dcl. kronolja, 1-1½ msk. skånsk senap, 2 msk. hackad gräslök, vitpeppar, salt.

De hårdkokta äggulorna passeras och blandas med de råa. Matoljan tillsättes under omröring, litet i sänder, tillika med den malda senapen, gräslöken och de andra kryddorna. Sist nedröres den till skum slagna grädden.

Blandad sallad med ostkex.

3 salladshuvud, ½ gurka av ordinär storlek, 300 gr. tomater.

Ostkex: Kex, smör, riven stark ost.

De yttre bladen på salladshuvudena tagas bort, varje blad sköljes och lägges upp att rinna av. Gurkan skäres i tunna skivor och tomaterna i klyftor eller, om man så vill, även de i skivor. Salladen lägges upp på ett runt fat, de större bladen ytterst, de små i mitten, så att de tillsammans bilda ett

Ät mer fisk!

En billig och hälsosam fiskrätt, bekväm att taga till är

Fyrtornets Fiskbullar

Tillverkade av utsökt färsk råvara.

Utom den vanliga kvaliteten — Gul etikett — finnes alltid i lager i fiskbullar i

Champignonsås, Tomatsås och Hummersås.

För hemmets

bestånd även vid familjefaderns eventuella bortgång erbjuder en livförsäkring full trygghet. Den bör dock tagas i ett solitt livbolag med starka fonder. Ett dylikt är

Allmänna Lif
försäkringsbolaget

Strandvägen 5 A, Stockholm.
Begär prospekt och upplysningar.

Ekströms

Fästmjöl
Örebro Kem. Tekn. Fabrik

VAR SKOLA VI GÖRA VÅRA INKÖP?

En lättbesvarad fråga-läs Idun

BAGERIER:

LEKSANDSBAGERIET

Nybrogatan 69.

Moster Lottas Brödbod

Birger Jarlsgatan 53

BAND, SPETSGARNITYR OCH SCARVES:

Sucksdorffs Bandhandel

Hamngatan 38

FOTOGRAF:

SANDELS JOR

Drottningg. 27, 4 tr. hiss. Tel. N. 93 29

GARN & HANDARBETE:

Systrarna Hultgren

Birger Jarlsgatan 13, 2 tr.

KAPPAFFÄR:

ROBERT SVEDIN

DROTTNINGGATAN 22

MODEMAGASIN:

Atelier Mitra

Tel. 15 53. Birgerjarlsg. 34, STHLM.

OPTIKER:

Clara Ekström

Jakobstorg 3

parfumeri
AROMA
kungsgatan 13

RADIO:

Radio-A/B Audio

N. 9447. Drottninggatan 11, STHLM.

SNÖRMAKERI:

Mattssons

KLARABERGS GAT. 52

SPETSAR:

De Förenade Spetsfabrikernas

FÖRSÄLJNINGSLOKAL

Grevturegatan 13

HUSMODERNS
Tvättinrättning
Shéelegatan 13, Sthlm
Tel.: Kungsh. 9499.
Specialité:
Tvätt, torkning och mangling.

Gratis
kan Ni upprätta
Eder villa eller våning
med överoppsvärmeh
medelst kökspisen.
"MALCUS"
Begär ill. katalog. Sändes gratis.
A.B. MALCUS HOLMQUIST: Halmstad

Gör ett försök
med Småryds Fruktättika
Yppersta mat-, bords- och konser-
veringsättika.
Rekommenderas av läkare.

huvud vilket dock ej bör nå ända ut till kanten av fatet. Mellan salladsbladen läggs gurk- och tomatskivorna och runt omkring salladshuvudet, kexen. På varje kex läggs en kula av ost-smör d. v. s. smör blandat med riven ost. Är Osten ej tillräckligt stark kan man skärpa smaken genom att tillsätta litet cayennepeppar.

Bajersk kräm med jordgubbar.

3/4 lit. jordgubbar, 1/2—1 kpk socker, 7 blad gelatin, 1/2 lit. grädde.

Till garnering: 1 lit. jordgubbar. Jordgubbarna rensas, sköljas och passeras genom hårdutsikt samt blandas med sockret. Gelatinet löses upp i litet varmt vatten, silas, och röres ned i bärmassan jämte den till hårt skum slagna grädden. En kransform hålles under några minuter över vattenånga och beströs med socker. Häri hålles krämen och ställes kallt, helst på is, att stelna. När den skall stjälpas upp, doppas formen hastigt i varmt vatten. Inuti kransen fylls högt med färsk jordgubbar.

C—g.

IDUNS KÖKSALMANACKA

(8—14 sept.).

SÖNDAG. *Frukost:* Kräftkotletter med flottyrkokt persilja; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor, ansjovis; kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Kronärtskockssoppa. Stekt tjäder med tomater och kokta grönsaker. Blandad färsk frukt.

MÅNDAG. (Makaronidag.) *Frukost:* Stekt salt sill med lök, gräddsås och potatis; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor; kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Makaronisufflé med svamp och rester av stekt fågel i sås. Lingonäpplen med grädde.

TISDAG. *Frukost:* Spenatomelette, postflingor med mjölk; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor; kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Stekt färdkött med ris. Filbunke.

ONSDAG. *Frukost:* Blomkålsrätt med skinka; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor; kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Inkokt ål med majonnäs, grönsallad och varm potatis. Fruktpaj.

TORSDAG. *Frukost:* Stekt strömming med persilja och dill samt stuvad potatis; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor; kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Passerad grönsoppa med frikadeller. Mannagrynspudding med päron.

FREDAG. *Frukost:* Äggstanning med svampstuvning; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor; kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Kokt snabbsaltad oxrullad med kokta grönsaker. Plättar med färsk körsbärs sylt.

LÖRDAG. *Frukost:* Kokta ägg med ansjovissås och potatis; smör eller margarin, bröd, ost, rädisor; kaffe eller te, vetebröd. — *Middag:* Stekt rödspotta med grönsallad och potatis. Kokta gröna bönor med rört smör. Färsk frukt.

Kräftkotletter med flottyrkokt persilja (för 6 pers.). 1 tjog kokta kräftor, 50 gr. smör, 6 msk. mjöl, 4 dcl. gräddmjölk, salt, vitp., 1 ägg, 1 msk. finhackad dill.

Kräftorna rensas och några stjärtar tagas av till garnering. Smör och mjöl fräses tillsammans, gräddmjölken spädes på, och stuvningen får koka 5—10 min. Ägget vispas sönder och tillsättes, medan massan är varm. Den avsmakas med salt, vitp. och dill. Sist inblandas kräftkötten, och smeten bredes ut på flata fat att kallna. Då formas härav små avlånga kotletter, vilka stekas vackert gulbruna i smör. De läggs på varmt serveringsfat med en kräftstjärt på varje kotlett och serveras med flottyrkokt persilja.

Kronärtskockssoppa (för 10 pers.). 10 kronärtskockor, 1 1/2 lit. god buljong, 2 msk. smör, 1 1/2 msk. mjöl, 2 äggulor, 2 dcl. grädde, salt.

Kronärtskockorna ansas, förvällas 10 min., och spadet hålles hort. Nytt vatten hålles på, och kronärtskockorna kokas mjuka. Bladen plockas av och bottarna putsas oh sparas. Bladen läggs tillbaka i kronärtskocksspadet och få ytterligare koka sakta i 1—2 timmar. Härefter passeras bladen. Man fräser smör och mjöl tillsammans i en kastrull, och under flitig omrörning tillsättes den passerade soppan jämte buljong litet i sänder. Soppan får koka 10 min. och smakas av väl. Äggulor och grädde vispas i soppskålen, och den heta soppan inblandas. En kronärtskocksbotten läggs vid serveringen i varje sopptallrik.

Makaronisufflé med svamp (för 6 pers.). 200 gr. stjärnmakaroni, vatten, salt, 3 ägg, 2 msk. smör, 4 msk. mjöl, 1/2 lit. mjölk, socker, salt, 1 lit. blandad svamp, 100 gr. smör, salt, vitp.

Tillagning: Makaronerna kokas mjuka i saltat vatten. Svampen rensas, förvällas och kokas i smör samt smaksättes. Smör och mjöl fräses tillsammans, mjölken spädes på, och stuvningen får koka 10 min. samt smaksättes. Då den kallnat tillsättes gulorna och sist de till skum slagna vitorna. Makaronerna inblandas försiktigt. En form smöras och bröas, svampen lägges i, och sufflén slås över. Den gräddas i varm ugn och serveras omedelbart.

Stekt färdkött med ris. 1,4 kg. fårbog, salt, vitp., 30 gr. smör, kokande vatten.

Stekt ris: 50 gr. smör, 1 stor portug. lök, 1 1/2 kpk risgryn, 1/4 kg. tomater, 2 msk. riven ost, salt, vitp., (madeira), 1 knippa persilja.

Köttet ansas och styckas i för servering lagom stora bitar. Dessa brynas i smör i en järngryta, saltas, peppras och spädes med vatten. Locket lägges på, och köttet får sakta koka, tills det blir mört.

I en stekgryta upphettas smör, och häri brynes den skalade och finhackade löken. Risgrynen lägges i, och efter en stund, när det börjar se torrt ut, späder man med det fetaste av köttspadet jämte litet vatten eller buljong. Vart efter det risgrynen suger upp spadet, späder man på nytt. När blandningen är tunnflytande tillsätter man tomaterna skurna i bitar (eller tomatpuré), och alltsammans får koka, tills riset är fullkomligt kokt. Riset avsmakas med riven ost, (vin), salt och vitp. Köttet lägges upp mitt på ett hett serveringsfat, och riset lägges omkring. Anrättningen beströs med finhackad persilja och serveras mycket varm.

Gåsbröst,

nyrökta pommerska pr kg. 7.75, Färlär, enrisrökta pr kg. 2.75, Renstekar, norrlandsrökta pr kg. 3.75, Laxskinkor, enrisrökta pr kg. 5.50, Pariserskinkor, enrisrökta å 1 o. 1 1/2 kg. pr kg. 4.50, Delikatessrullskinkor i hinner, enrisrökta å 3—5 kg. pr kg. 4.—, Medvurst, extra vinlubsk pr kg. 4.—.

Varorna sändas mot eferkr. från en utav landets förmästa fabriker efter order till:

AXEL EKLUND
Drottninggatan 102,
STOCKHOLM.

VÄVSKEDAR

av rostfritt material. Obs. denna fördel! Skyttlar, spännare, solv m. m. för hemslöjd.

NYHET! alla väverskor bör **"BOBIN!"** köpa vår patenterade bobin-växel. Begär vår nya illustr. katalog och prisuppgift. Sändes gratis.

A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik
Rikst. 1028. Borås. Rikst. 1028.

Hovmanicuristen

JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmer och puder tillfredsställa de högsta anspråk.
Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Svält ej
Edra rumsväxter, giv dem "Plantagén", ett på vetenskaplig grund sammansatt koncentrerat växtnäringssalt. Garanterat äkta endast på originalburkar. Erhålles hos Kemikalie-, Frö- & Blomsterhandlare.

Välkommen nyhet
för
Husmödrarna!

KARSTENS SKORPOR

även i 50-öres

förpackning försäljes i c:a 300 livsmedelsaffärer i Stockholm med förståder samt hos

A/B WESTERDAHL & KARSTEN
Kungl. Hovleverantör.

KVALITET - VALUTA

stek
såväl potatis,
kött som fisk
i
REYMERSHOLMS
KRON OLJA

SILVO
- SILVER -
POLERMEDEL
RENGÖR OCH POLERAR GULD, SILVER,
ALUMINIUM OCH ALL SLAGS BORDSILVER.
SÄLJES I BURKAR Å
45 ÖRE & KR. 1:00

Använd VIOLAS HUDCRÈMETVÅL N:o 33, "vacker-hy-framtrollaren". Säljes överallt à 50 öre.

Framgång

och gott ekonomiskt resultat kan påräknas efter genomgången kurs i massage och sjukgymnastik vid GÖTEBORGS GYMNASTISKA INSTITUT

Östra Hamngatan 45, Göteborg, särskilt om språkkunskaper finnas, så att egen praktik kan etableras utomlands, exempelvis i Amerika. Ny förmånlig kurs (17:de arbetsåret) börjar den 10 Sept. Begär prospekt.

Kurs i massage, sjukgymnastik

och fysikaliska behandlingsmetoder

Uppsvenska Gymnastiska Institutet
Scheeleg. 2, Stockholm. Kh. 79 89
Prospekt på begäran.

Hushållskursen för bild. flickor

på Norrbyvälle hushållsskola, Järna, framskjuten till d. 15 sept. Några platser f. deltagande finnas ännu. Närm. gm Majorskan E. Carlquist, Järna. Tel. Palkrog 24.

LEDIGA PLATSER

Kokerska o. Husa

(gärna bättre flickor), kokerskan fullt kunnig i såväl enklare som finare matlagning, bakning och konservering, husan kunnig i servering samt båda kunniga i och intresserade av övriga i ett hem förekommande göromål, få plats 1:sta Oktober i 2 personers hushåll i villasamhälle vid Stockholm. Var sitt rum. Goda löner betalas till verkligt pålitliga och ordentliga flickor.

Svar med betygsskrifter, ålder och övriga uppgifter till "Bra Plats", und. adr. S. Gumælius Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

I Birkagårdens

barnkrubba och kindergården emottagas denna vinter två elever i barnavård, i köket en hushållslev. Personlig ansökan Karlbergsvägen 86 B IV, Sthlm kl. 10-12.

PLATS SÖKANDE

Plats önskas i familj

eller som resällskap. Har genomgått en kurs i modern skönhetsvård vid Franska Skönhetsinstitutet i Stockholm, är dessutom språkkunnig och musikalisk. Svar till "Hösten 1929", Iduns exp. Stockholm f. v. b.

Sekret. eller Barnfröken

allvarligt sinnad, önskar plats. Svar till "Landet el. stad", Iduns exp.

PENSIONAT OCH INACKORDERINGAR

ROM.

Via Lazio 9, hörnet av Via Veneto.

Anna Öbergs pension
i Roms elegantaste kvarter. All modern komfort. Pris från 9 kronor. Vidare upplysningar i Resebyråerna.

(Forts. fr. sid. 976.)

degen torkat, borstar man av kritan och gnider efter med uppvispad äggvita.

2) Det mest praktiska är en liten sovsäck. Den består av ett liv med ärmor, varvid fastsys en rymlig kjol, vilken nedtill knäppes ihop med en uppfälld klaff. Samma modell finnes i trikkå i affärer för barnkläder. Syr man den själv göres den av bomullsflanell.

Sockor användas på ett mycket tidigt stadium men ej alltid strumpor, förrän senare när man börjar med kort klänning.

Livränta.

Fråga: I nr 29 av Idun svarades på en fråga angående livränta sålunda: Om man vid 69 års ålder inbetalar 8,681 kr. 40 öre erhålles 1,000 kr. årligen. Gäller detta även för kvinna?

Till vilken livförsäkrings- eller livränteanstalt bör man då vända sig?

Idunprenumerant sedan 25 år.
Svar: För att få 1,000 kr. i livränta, skall en kvinna vid 69 års ålder inbetala kr. 9,734,50. Detta enligt beräkning från Allm. Livförsäkringsbolaget, men tarifferna äro ungefär lika vid alla de större bolagen.

En sång.

Fråga: Vem har skrivit en dikt, i vilken förekommer orden: "To maa man være"? Finns den dikten tonsatt? Vem har i så fall tonsatt den?

H. G—n.
Svar: Texten till denna sång är av Komtesse Hedvig Rantzau. Musiken av Gustaf Wennerberg. Sången förekommer i ett häfte med flera sånger av samme komponist.

Tandläkare.

Fråga: Jag har en son som beräknar att nästa vår taga studentexamen och därefter bli tandläkare.

- 1) Huru lång är kursen vid tandläkareinstitutet?
- 2) Studiekostnader pr termin?
- 3) Inackorderingskostnad pr månad?
- 4) Huru är framtidsmöjligheterna på banan?
- 5) Med. kand.-examen förstärker väl kompetensen för yrkets utövande?
- 6) Huru lång tid beräknas åtgå för denna examen?
- 7) Erfordras latinkomplettering för realstudent för med. kand. examen?
- 8) En sådan examen först förkortar väl studietiden vid tandläkareinstitutet?
- 9) Huru mycket kostar en

SVENSKA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET

STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: Norr 32955

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

fullständig instrumentuppsättning till en tandläkares mottagningsrum. Mångårig prenumerant.

Svar: 1) 3 år.

2) Avgifterna äro: i den teoretiska kursen för höstterminen 215 kr. och för vårterminen 170 kr. samt i de praktiska kurserna 2:dra och 3:e åren 200 kr. pr termin. Härtill kommer för den särskilda kursen i allmän kirurgi till andra examen en avgift av 85 kr. Avgifterna erläggas vid resp. terminers början. — Examensavgifterna äro för kandidatexamen 45 kr. för tandläkareexamen 140 kronor.

3) Från 150 kr. till högre pris beroende på delat eller ensamt rum.

4) Till synes goda. — 5) Ja.

6) Beror helt på flit och arbetsförmåga.

7 o. 8) Troligen något.

9) Omkostnaderna för böcker under studietiden och uppsättning av instrument beräknas till några tusen kr.

Södra Frankrike.

Fråga: Vore tacksam få några adresser å bra pensionat i södra Frankrike, vistelsen avsedd för vila och språkförkovring under Sept. och Okt.

Ragna.
Svar: M:me Carvès, 32 rue Sala, Lyon mottager utlänningar i sin familj, där även lektioner kunna erhållas.

Ett ställe i södra Frankrike som erbjuder en härlig vistelse även på höstsidan är *Hendaye* vid Biscayaviken helt nära spanska gränsen. — Hotel de France et d'Angleterre, där ni torde få adress på lämpligt pensionat.

I Nizza rekommenderas Pension Studia, Avenue Bardin.

Med svar av trädgårdsarkitekt Gösta Reuterswärd.

Gödning i trädgården?

Fråga: Har askan från de öppna spisarna i villor något värde som gödsel? Bör man strö ut den på gräset, omkring plantorna. När som helst? En kanske dum fråga: vad menas med brunnen gödsel?

Hyreskasärnens invånare.
Svar: Aska har mycket stort näringsvärde och bör alltid omsorgsfullt bevaras för att strös ut bland blommorna. Med brunnen gödsel menas ko- eller hästgödsel, som inte är färsk utan som sådan legat och tagit värme genom vissa bakteriers förmåga att sönderdelas i gödseln befintliga organiska ämnen.

Liljor

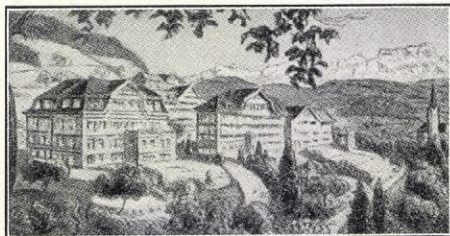
Fråga: Skola de utblommade liljornas långa stjälkar vissna ner av sig själva, eller får man klippa av dem?

Hågad för fler liljor.
Svar: Bäst är det att låta liljstänglarna vissna ned. När de emellertid förlorat samtliga blad torde man mycket väl kunna skära av stänglarna vid roten.

Blad men inga blommor?

Fråga: I min trädgård som varit ängsmark får jag det efter flera års ansträngningar att se rätt inbjudande ut. Men bladen på växterna utvecklas på blommornas bekostnad. Jordgubbarnas blad täcker alldeles över bären, krasseblommorna gömma sig under sina blad, luktarterna bli

Prof. Busers Flick-pension i Alperna.

1:sta klass

Grundat 1908

TEUFEN vid St. Gallen (Schweiz)

Modernt inrättat och övervakat. Det ledande institutet i Schweiz, med fullt utbyggt skola (studentex., handelsdiplom, mod. språk, hushåll, musik, sport, gymnastik, hälsolära), beläget i vacker, sund fjälltrakt. FRANSKT DOTTERINSTITUT: Institut pour jeunes filles Chexbres, près Lausanne. Vackraste läge vid Genève-sjön.

Teleborgs Helpension för Flickor

å Teleborgs Slott invid Växjö. Undervisning enl. flickskolans kurser t. o. m. 8:de klassen. Särskild kurs i språk, konst- och litteraturhistoria, musik, hushåll och sömnad. Alla ämnen valfria. Individuell undervisning. Infödda språklärare, konservatorieutbildad musiklär., exam. skolkökslär. Pensionsavgift 2,000 kr. per läsår. Prospekt på begäran.

Elsa Kjellander-El Kirsh, Teleborg, Växjö. Rt. 199.

hög och kraftiga men knopparna falla av. Vad är att göra att blommorna må bättre komma till synes?

N. H.
Svar: På beskrivning lida växterna ingen kvävebrist precis. Gödsla emellertid superfosfat nu i vår så få vi se om det inte blommar litet bättre.

Klippning och beskärning.

Fråga: Var god upplys mig om Rosa rugosa kan nedklippas på hösten i sept., ävenså en 2-årig syrenhäck? Om hur och när stamvinbär beskäras? Har svårt komma ut till trädgården tidigt

på våren. Kan kaprifol och vin sättas i sept.? Varför bliva krusbärsbuskarna blad gula och röda, hur gödsla dem, så de bära frukt.

Fru L.
Svar: Rosa rugosa bör varje höst klippas ned jämns med marken, genom denna behandling skjuta de kraftiga rotskott. Syrenhäcken kan mycket väl klippas nu. Stamvinbären bör däremot aldrig beskäras. I slutet av september kan man mycket väl sätta kaprifolium. Glöm emellertid inte bort att vi ha två sorter att tillgå, lika vackra båda. Giv krusbärsbuskarna kalk.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.

Avesta: Avesta-Posten.

Bollnäs: Tidningen Ljusnan.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Engelholm: Engelholms Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Falkenberg: Hallands Nyheter.

Falun: Falu-Kuriren.

Gävle: Gefle-Posten.

Halmstad: Tidningen Halland.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.

Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.

Härnösand: Härnösands-Posten.

Hörby: Mellersta Skåne.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Karlstad: Värmlands Läns Tidning.

Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.

Köping: Bärgslagsbladet.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Lysekil: Lysekils-Posten.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mjölby: Mjölby Tidning.

Mora: Mora Tidning.

Motala: Motala Tidning.

Nyköping: Södermanlands Läns Tidning.

Nässjö: Nässjö-Tidningen.

Piteå: Norrbottens Allehanda.

Skara: Skaraborgs Läns Tidning.

Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.

Sollefteå: Sollefteå-Bladet.

Strömstad: Strömstads Tidning.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Säter: Sätters Tidning.

Söderhamn: Söderhamns Tidning.

Söderköping: Söderköpings-Posten.

Södertälje: Södertälje Tidning.

Sölvesborg: Sölvesborgs-Tidningen.

Tranås: Tranås Tidning.

Trälleborg: Trelleborgs Allehanda.

Uddevalla: Bohusläningen.

Ulricehamn: Ulricehamns Tidning.

Umeå: Västerbottens-Kuriren.

Upsala: Tidningen Upsala.

Vadstena: Östgöta-Bladet.

Visby: Gotlänningen.

Vänersborg: Elfsborgs Läns Annonsblad.

Västervik: Västerviks-Tidningen.

Västerås: Westmanlands Allehanda.

Växjö: Nya Växjöbladet.

Örebro: Örebro Dagblad.

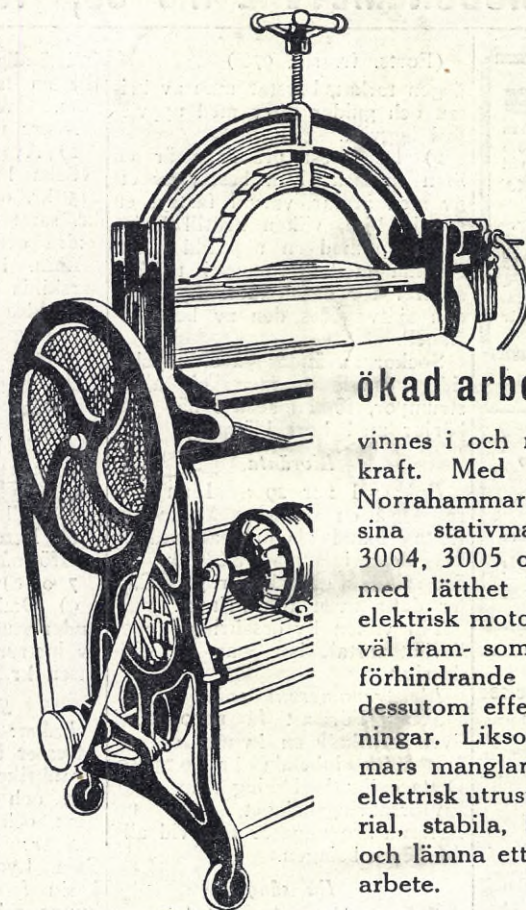
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks Allehanda.

Östhammar: Östhammars Tidning.

MAZETTI ÖGON-CACAO

DELIKAT KRAFTIG HÄLSOSAM
ÅTGÅR ENDAST FÖR CIRKA TVÅ ÖRE TILL EN KOPP

Avsevärt ökad arbetsprestation

vinnes i och med elektrisk drivkraft. Med tanke härpå har Norra Hammars Bruk konstruerat sina stativmanglar n:ris 3003, 3004, 3005 och 3006 så, att de med lätthet kunna förses med elektrisk motor, utrustad med såväl fram- som backkopplare. Till förhindrande av olyckor finnas dessutom effektiva skyddsanordningar. Liksom alla Norra Hammars manglar äro även de med elektrisk utrustning av bästa material, stabila, hållbara, outslitliga, och lämna ett exakt och prydligt arbete.

Tid vinnes och pengar sparas med en

NORRAHAMMARS MANGEL med elektrisk utrustning.

NORRAHAMMARS BRUK, NORRAHAMMAR.
Vår specialkatalog å manglar sändes på begäran gratis.

Oatine

Många engelska kvinnor äro berömda för sin stora skönhet. — De använda den underbara engelska *Crème-”Oatine”*, vilken är en sammansättning av ren *Havre-Extrakt* med just de säregna tillsatser som huden kräver.

Det är icke en tillfällighet när 9 damer av 10 föredraga *”Oatine”* framför andra crëmer, ty *Oatine* bildar ny, frisk och vacker hud.

Oatine både rensar och stimulerar, varjämte smuts och damm fullständigt avlägsnas från de många millioner porer som finnas i huden. — Lägga märke till hur vacker, klar, mjuk och slät den kan bliva, detta därför att *Oatine* verkar antiseptisk och förnyande.

Oatine anbefalles av många läkare som ett utmärkt hudmedel, därför att den icke innehåller något för denna irriterande, utan endast tillsatser som äro närande och välgörande.

Begär uttryckligen *Oatine* och avvisa bestämt alla de många dåliga och värdelösa efterapningarna. Namnet *Oatine* innebär garanti. Med varje förpackning följer bruksanvisning, följ den noga och Edert utseende bliver snart långt yngre.

OATINE och OATINE SNOW fås överallt i burkar à Kr. 2: 50 samt stor burk med tredubbelt innehåll à Kr. 5: —. I tuber à Kr. 1: 25 och 2: 50. I lyxförpackning till samma pris.

Efter rakningen är huden ömtålig — alla herrar böra därför använda OATINE.

10 Grand Prix och Guldmedaljer.

THE OATINE COMPANY A.-B.

PARIS - STOCKHOLM - KÖPENHAMN - LONDON

Fås i Finland i Parfumerie Harrison, 27 Kaserngatan, Helsingfors.